

ΠΡΩΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

2010 - 2011

Συντάκτες έκδοσης:

Ζαφείρω Βαξεβανίδου, Αικατερίνη Πανταζή, Φωτεινή Δημάκου, Γεώργιος
Τρυφωνόπουλος, Αργύριος Μπόγλης

Άστρος, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΠΠΕΡΑΑ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Η έκθεση αυτή χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας» και ειδικότερα του έργου «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου Μουστού». Εκδόθηκε στην ελληνική γλώσσα από το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, ο οποίος ιδρύθηκε με τον Ν. 2742/1999, όπως συμπληρώθηκε με τον Ν. 3044/2002.

Η πλήρης αναφορά στην παρούσα εργασία είναι: Ζαφείρω Βαξεβανίδου, Αικατερίνη Πανταζή, Φωτεινή Δημάκου, Γεώργιος Τρυφωνόπουλος, Αργύριος Μπόγλης (Συντάκτες έκδοσης).

1^η Έκθεση αναφοράς υλοποίησης του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και αξιολόγηση εφαρμογής των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού

- Επιτρέπεται η ολική ή μερική αναδημοσίευση κειμένων και χαρτών, μόνο μετά από έγγραφη άδεια του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[Εισαγωγή](#)

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1](#)

Η Περιοχή Αρμοδιότητας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2](#)

Οργανωτική Δομή Φορέα Διαχείρισης

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3](#)

Δράσεις ΕΠΠΕΡΑΑ

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4](#)

Παρακολούθηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5](#)

Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6](#)

Φύλαξη

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7](#)

Παρακολούθηση εφαρμογής των όρων προστασίας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8](#)

Προβλήματα – Προοπτικές

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ](#)

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την πρώτη έκθεση που συντάσσει ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνας και Υγροτόπου Μουστού με σκοπό την αποτύπωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των δράσεων που υλοποιεί στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», καθώς και την αξιολόγηση των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής για το χρονικό διάστημα 2010 – 2011.

Αρχικά, παρατίθενται ορισμένα γενικά στοιχεία της περιοχής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης αλλά και του νομοθετικού πλαισίου που την διέπει.

Ακολούθως, αποτυπώνεται η οργανωτική δομή του Φορέα (μέλη Δ.Σ., προσωπικό) και γίνεται μια σύντομη αναφορά στις αρμοδιότητες του, τόσο σύμφωνα με το Ν. 2742/1999, όσο και με την Κ.Υ.Α. 33999/2010.

Εν συνεχεία, γίνεται εκτενής αναφορά στις δράσεις που περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο από το Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. τεχνικό δελτίο, ανά υποέργο καθώς και ο βαθμός υλοποίησης του κάθε ένα από την έγκριση του τεχνικού δελτίου έως 31/12/2011.

Τέλος, αναλύονται οι δράσεις που έχουν υλοποιηθεί σε αυτό το χρονικό πλαίσιο από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, στο πλαίσιο του ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1 «Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας» και κλείνοντας αναφέρονται συνοπτικά τα διοικητικά προβλήματα του Φορέα.

Στο Παράρτημα παρατίθεται το οργανόγραμμα της δομής του Φορέα Διαχείρισης.

Κεφάλαιο 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από την υπ' αριθμ. Υ.Α. 3946/2009 (ΦΕΚ/303/ΥΟΔΔ/14.7.2009) όπως αυτή τροποποιήθηκε με το υπ' αριθμ. ΦΕΚ 375/3-11-2011: Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 3946/3-7-2009 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων «Συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (ΥΟΔΔ 303/2009), όπως ισχύει.

Ο Φορέας διοικείται από 11 μέλές Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.Κ.Α. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν περισσότεροι από 15 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανέωνες στην Καστάνιτσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρους (πυκνές συστάδες και θαμνολίβαδα) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολίβαδα και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολίβαδα περιλαμβάνουν και χορτολίβαδα σε ένα μικρό οροπέδιο (Μπουρδάκης 2008).

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού

- Χερονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι (Goester 1993). Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδροβίων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείριση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδρα, ένα είδος πρόσφατα και αποτελεί έναν απομονωμένο βιώσιμο πληθυσμό (Μπουρδάκης 2008). Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, το οποίο απειλείται στην Ελλάδα με εξαφάνιση (Giannatos 2004).

Ο δρυώδης άρκευθος (*Juniperus drupaceae*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλυνας. Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων.

Το σημαντικότερο στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Περιοχές NATURA 2000

Η Προστατευόμενη Περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.147.010 στρέμματα και περιλαμβάνει πέντε περιοχές που περιλήφθηκαν στον Επιστημονικό Κατάλογο εκ των οποίων οι τρεις εντάχθηκαν στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο "NATURA 2000" (ΤΚΣ: Τόποι Κοινοτικής Σημασίας):

- Περιοχή Παράλιου Άστρους και λίμνη Μουστού (κωδικός: GR 2520003)
- Όρος Οριώντας (κωδικός: GR 2520004)¹
- Μονή Ελώνης και Χαράδρα Λεωνιδίου (κωδικός: GR 2520005)
- Κορυφές όρους Πάρνωνα και περιοχή Μονής Μαλεβής (κωδικός: GR 2520006)
- Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα & Περιοχή Μονεμβάσιας (κωδικός: GR 2540001)²

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της ΚΥΑ 33999/6.09.2010 (ΦΕΚ353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκίριτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερωνθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» (η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του παρόντος) η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή της άγριας πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.1): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα

¹ Περιοχή που έχει περιληφθεί μόνο στον Επιστημονικό Κατάλογο

² Η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει ένα πολύ μικρό κομμάτι αυτού του ΤΚΣ

πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση ΔενδρόκεδρουΠραστό (3.I)

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου-Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδουςάρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση ΔενδρόκεδρουΠαλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδουςάρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωνα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωνα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς-Κοντολινάς (3V): πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώνα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII):

Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχύφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Καθορίζονται οι γραμμικές περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώνα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστού και των περιοχών με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Κεφάλαιο 2

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Με την υπ' αριθμ. 3946/3-7-2009(ΦΕΚ 303/ΥΟΔΔ/2009) απόφαση της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τις τροποποιήσεις αυτού (ΦΕΚ 47/ΥΟΔΔ/2010, ΦΕΚ 325/ΥΟΔΔ/2011, ΦΕΚ 375/ΥΟΔΔ/2011, συστάθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού. Η σημερινή σύνθεση του είναι η εξής:

Πρόεδρος: Αναγνωστοπούλου Μαρία, ειδικός επιστήμονας

Αντιπρόεδρος: Σιμάδη Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου

Γραμματέας: Μπούσμπουρας Δημήτριος, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Τακτικά μέλη:

Χρυσομάλλης Χρήστος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Καραχάλιος Ναπολέων, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Φωτεινογιαννόπουλος Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας

Ρουμελιώτης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Γκαύρος Δημήτριος, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ Αρκαδίας

Μαχαίρας Παναγιώτης, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών

Μένεγας Σωτήριος, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ Λακωνίας

Τσουκάτος Στυλιανός, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας

Αναπληρωματικά μέλη:

Αθανασόπουλος Δημήτριος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
 Ανεζύρης Νικόλαος, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας
 Ατσάλας Δημήτριος, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ Λακωνίας
 Βουκίδης Βασίλειος, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών
 Γιακουμή Ελένη, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
 Δολιανίτης Εμμανουήλ, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ Αρκαδίας
 Κουτσόγεωργας Παρασκευάς, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου
 Λαλουδάκης Δημήτριος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου
 Μαντάς Παναγιώτης, ειδικός επιστήμονας
 Μητσάκης Σταύρος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας
 Σφήκας Γεώργιος, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης

Στο πλαίσιο υλοποίησης της πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου» του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και με βάση το εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης του Φορέα Διαχείρισης, εγκρίθηκε η πρόσληψη 12 ατόμων (Απρίλιος 2011) για τη στελέχωση των διαφόρων τμημάτων του οργανογράμματος του Φορέα, πέρα από τα δύο άτομα που ήδη είχαν στελεχωσει τον Φορέα στα πλαίσια του Ε.Π.ΠΕΡ. Αναλυτικά το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης αποτελείται από τους (έως 31/12/2011):

Βαξεβανίδου Ζαφείρω, ΠΕ Δασολόγος: Συντονίστρια έργου
 Τρυφωνόπουλος Γεώργιος, ΠΕ Βιολόγος: Υπεύθυνος Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης
 Μπόγλης Αργύριος, ΠΕ Δασολόγος: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης, Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης
 Αναστόπουλος Δήμος, ΠΕ Μηχανικός Περιβάλλοντος: Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης
 Δήμα Αγγελική, ΠΕ Οικονομολόγος: Υπεύθυνη Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών

Δημητρακοπούλου Αγγελική, ΠΕ Περιβαλλοντολόγος: Υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας/Γραφείου Διοικητικών Υπηρεσιών

Πανταζή Αικατερίνη, ΤΕ Ξεναγός: Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων, Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Αρβανίτης Διαμαντής, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Πλακοκέφαλος Ηλίας, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Δημάκου Φωτεινή, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Λυτρίβης Γεώργιος, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Δημητρακόπουλος Ιωάννης, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Αναγνωστόπουλος Κωνσταντίνος, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Αρμοδιότητες σύμφωνα με το Ν. 2742

Στις αρμοδιότητες των Φορέων διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των Κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευομένων αντικειμένων καθώς και των σχεδίων διαχείρισης.

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών που επιβάλλονται από την ΚΥΑ 6919/2004, καθώς και των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης.

Στο πλαίσιο αυτό, οι Φορείς διαχείρισης μεριμνούν για την συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνες τους, καθώς και για την συγκρότηση και λειτουργία σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης, σύμφωνα με τα υπάρχοντα εθνικά πρότυπα.

Η παροχή γνωμοδοτήσεων πριν την έκδοση Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης & Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ) και την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων

των έργων και δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις περιοχές ευθύνης τους, καθώς και σε κάθε άλλο θέμα για το οποίο ζητείται η γνώμη τους από τις αρμόδιες αρχές.

Η επικουρία των αρμοδίων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα και δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.

Για το σκοπό αυτόν, οι Φορείς διαχείρισης εισηγούνται ή αναφέρουν προς τις αρμόδιες αρχές τις πράξεις ή παραλείψεις εκείνες που συνιστούν παράβαση των όρων και περιορισμών για τις περιοχές ευθύνης τους.

Η κατάρτιση μελετών και ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στο οικείο σχέδιο διαχείρισης και στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης και είναι απαραίτητα για την ανάδειξη των προστατευομένων αντικειμένων που εμπίπτουν στη περιοχή ευθύνης τους. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς και η προμήθεια του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνικού εξοπλισμού για την άσκηση των λειτουργιών διαχείρισης.

Η ανάληψη εκπόνησης ή εκτέλεσης εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης τους, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς διαχείρισης των προστατευομένων αντικειμένων.

Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία ευθύνης τους.

Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευομένων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.

Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και

προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.

Η διαχείριση δημοσίων εκτάσεων που παραχωρούνται προς τον Φορέα ή μισθώνονται από τον φορέα διαχείρισης κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης τους και η πραγματοποίηση σε αυτές των προβλεπόμενων στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας και στο σχέδιο διαχείρισης αναγκαίων παρεμβάσεων.

Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

Στην υπ. αριθμ. 51922/2004 (ΦΕΚ 1926/Β/2004) Υπουργική Απόφαση «Έγκριση κανονισμού λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» και την τροποποίηση αυτού (Υ.Α. 48290/2010, ΦΕΚ/1780/Β/12.11.2010), περιγράφονται οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης.

Το Δ.Σ. είναι ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 και αποφασίζει επίσης για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του Φορέα, τη διάθεση των πόρων του, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του Φορέα Διαχείρισης και των άλλων προστατευόμενων αντικειμένων.

Ειδικότερα το Δ.Σ.:

1. Εισηγείται προς το ΥΠΕΚΑ τα πενταετή Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Φορέα καθώς και τις ανά πενταετία αναθεωρήσεις των όρων προστασίας, του Κανονισμού Διοίκησης και Λειτουργίας και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.
2. Εγκρίνει την ετήσια έκθεση αξιολόγησης και εφαρμογής των όρων προστασίας της περιοχής, του Κανονισμού Διοίκησης και Λειτουργίας και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που συντάσσεται από τις υπηρεσίες του Φορέα και κοινοποιείται στο ΥΠΕΚΑ και στους αρμόδιους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
3. Εγκρίνει την τεκμηριωμένη εισήγηση για την κατ' εξαίρεση άμεση τροποποίηση ορισμένων ρυθμίσεων των όρων προστασίας της περιοχής, του Κανονισμού Διοίκησης και Λειτουργίας και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων, πριν την ολοκλήρωση της πενταετίας: α) για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων που σχετίζονται

με την προστασία της περιοχής, β) για την προσαρμογή τους σε υποδείξεις και παρατηρήσεις της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης, γ) για να εκτελεσθούν έργα και μέτρα ιδιαίτερα σημαντικά για την προστασία και διαχείριση της περιοχής.

4. Εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και τον ετήσιο οικονομικό προϋπολογισμό του Φορέα.
5. Παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίηση του προγράμματος δράσης και του προϋπολογισμού και αποφασίζει για την τροποποίηση τους.
6. Εγκρίνει τον ετήσιο οικονομικό απολογισμό και των απολογισμό δραστηριοτήτων.
7. Καταρτίζει και προτείνει, προς τον Υπουργό ΠΕΚΑ, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, όλους τους κανονισμούς του Φορέα και τις τροποποιήσεις τους.
8. Προσλαμβάνει και απολύει το προσωπικό και ασκεί τον πειθαρχικό έλεγχο σε δεύτερο βαθμό.
9. Αγοράζει ή μισθώνει τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, χώρους και μέσα και προμηθεύεται μηχανές, όργανα, έπιπλα, οχήματα και λοιπό εξοπλισμό που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του Φορέα.
10. Καθορίζει την τιμολογιακή πολιτική πώλησης των υλικών, εκδόσεων, δεδομένων, οπτικοακουστικού υλικού και κάθε άλλου πνευματικού προϊόντος που παράγει ή εκμεταλλεύεται ο Φορέας Διαχείρισης, το αντίτιμο εισόδου και ξεναγήσεων ομάδων επισκεπτών, καθώς και το ύψος των αμοιβών από την εκτέλεση ερευνών, μελετών και κάθε είδους υπηρεσιών στα πλαίσια των σκοπών του Φορέα για λογαριασμό τρίτων.
11. Εκχωρεί σήματα ποιότητας.
12. Καθορίζει τους όρους των διακηρύξεων προμήθειας πραγμάτων, μισθώσεων κ.λπ.
13. Εκποιεί ή ανταλλάσσει ακίνητα και τα επιβαρύνει με εμπράγματα δικαιώματα και αποδέχεται κληρονομίες, δωρεές και κληροδοσίες.
14. Συνάπτει δάνεια και συμβάσεις με τρίτους.
15. Λαμβάνει θέσεις και εκφράζει τις απόψεις του για θέματα που έχουν σχέση με τα προστατευόμενα αντικείμενα αρμοδιότητας του Φορέα.
16. Γνωμοδοτεί όποτε ζητείται η γνώμη του από αρμόδιες αρχές.
17. Ορίζει τους εκπροσώπους του Φορέα σε κάθε φύσης όργανα, συμβούλια, επιτροπές, κ.λπ. στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
18. Συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας.
19. Με απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζει τις αρμοδιότητές του ή αρμοδιότητες του προέδρου του, εκτός από τη λήψη αποφάσεων πολιτικής και στρατηγικής, στον πρόεδρο, σε ένα ή περισσότερα μέλη του και στον διευθυντή.

20. Μεριμνά για την εξασφάλιση της δημοσιότητας και διαφάνειας των διαδικασιών λειτουργίας του Φορέα με διάφορα μέτρα, όπως η ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού και φορέων για τον προγραμματισμό και τον προϋπολογισμό των εργασιών του, η δημοσιότητα για τις προσλήψεις προσωπικού, προμήθειες και αναθέσεις μελετών ή έργων.

Αρμοδιότητες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010

Από τον Σεπτέμβριο του 2010 είναι σε ισχύ η Κοινή Υπουργική Απόφαση 33999/2010 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκίριτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού» (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010) και τροποποίηση αυτής (ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011) (Βλ. πλήρες κείμενο στη διεύθυνση www.fdparnonas.gr/el/kya).

Με την παραπάνω απόφαση χαρακτηρίζονται οι Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης και οι Περιοχές Προστασίας της Φύσης καθώς και οι λοιπές περιοχές εντός της προστατευόμενης περιοχής και καθορίζονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και οι δραστηριότητες ανά περιοχή (Βλ. Χάρτη στη διεύθυνση www.fdparnonas.gr/el/maps).

Οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010 αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

1. Είναι αρμόδιος για την τήρηση και εφαρμογή των όρων και διατάξεων της εν λόγω απόφασης (ΚΥΑ 33999/2010).
2. Για ζητήματα που αναφύονται ως προς την υπαγωγή ή μή έργων και δραστηριοτήτων στις διατάξεις της ΚΥΑ 33999/2010, αποφαίνεται το Δ.Σ του Φορέα Διαχείρισης, μετά από συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και εκδίδεται σχετική διοικητική πράξη Δ.Σ

Κεφάλαιο 3

ΔΡΑΣΕΙΣ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2007-2013

Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού υπέβαλε πρόταση για χρηματοδότηση στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. με τίτλο πράξης «Λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» η οποία εν συνεχεία τροποποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2011 με την Πράξη με τίτλο: «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού». Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται συνοπτικά η εγκεκριμένη Πράξη και η τελευταία τροποποίηση αυτής ανά υποέργο και προϋπολογισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΠΡΑΞΗ "ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ (2010-2011)

Κωδ. Υποέργου	Τίτλος Υποέργου	Συνολικός υποέργου	Π/Υ
Υ1	Λειτουργικά έξοδα Φορέα Διαχείρισης	2.911.300,00€	
Υ2	Υπηρεσίες λογιστικής υποστήριξης	25.000,00€	
ΟΥ3	Υπηρεσίες ορκωτού λογιστή	24.000,00€	
Υ4	Προμήθεια συμπληρωματικής υποδομής γραφείων	4.400,00€	
Υ5	Προμήθεια συμπληρωματικού ηλεκτρονικού εξοπλισμού	9.300,00€	
Υ6	Προμήθεια συμπληρωματικού ερευνητικού εξοπλισμού	2.600,00€	
Υ7	Προμήθεια εξοπλισμού επόπτευσης-φύλαξης	4.200,00€	
Υ8	Προμήθεια ενδυμασίας φύλαξης	1.500,00€	
Υ9	Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού για ανάπτυξη εφαρμογών Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών	12.500,00€	
Υ10	Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας	650.000,00€	
Υ11	Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του	60.000,00€	

	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕ Φ.Π.Α.	3.704.800,00€
--	-------------------------	----------------------

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΠΡΑΞΗ "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ (1^Η ΤΡΟΠ. ΠΑΡΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ)

Κωδ. Υποέργου	Τίτλος Υποέργου	Συνολικός υποέργου Π/Υ
Υ1	ΥΠΟΕΡΓΟ 1 Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας	2.957.830,02 €
Υ2	ΥΠΟΕΡΓΟ 2 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας	100.000,00 €
Υ3	ΥΠΟΕΡΓΟ 3 Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων	90.000,00 €
Υ4	ΥΠΟΕΡΓΟ 4 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών	110.000,00 €
Υ5	ΥΠΟΕΡΓΟ 5 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων	100.000,00 €
Υ6	ΥΠΟΕΡΓΟ 6 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών	70.000,00 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕ Φ.Π.Α.	3.427.830,02 €

4.1 Ανάλυση εγκεκριμένου Τεχνικού Δελτίου Ανά Υποέργο

ΥΠΟΕΡΓΟ 1: Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας

Το Υποέργο 1 υλοποιείται με την μέθοδο της αυτεπιστασίας. Αποτελείται από τέσσερα Πακέτα Εργασίας.

Πακέτο Εργασίας 1: Προστασία και διατήρηση των ειδών, χλωρίδας, πανίδας και των τύπων οικοτόπων

Το ΠΕ 1 περιλαμβάνει τις δράσεις της Φύλαξης, της Καταγραφής και Παρακολούθησης των ειδών της προστατευόμενης περιοχής καθώς και την «Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του». Κατά τη περίοδο 2010 – 2011, υλοποιήθηκαν οι εξής διαδικασίες και δράσεις:

Διεξήχθησαν οι εξής διαγωνισμοί, οι οποίοι αναφέρονται περιληπτικά στον παρακάτω πίνακα και αφορούν και άλλα Πακέτα Εργασίας:

Τίτλος διαγωνισμού	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης (ΑΔΑ)
Προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος	
Προμήθεια συμπληρωματικού ερευνητικού εξοπλισμού	45ΟΛ46Ψ8ΒΞ-ΦΣΜ
Προμήθεια εξοπλισμού παρακολούθησης	456Σ46Ψ8ΒΞ-Τ89
Προμήθεια λογισμικού GIS	456Σ46Ψ8ΒΞ-Ο67
Προμήθεια σκάφους	45ΨΩ46Ψ8ΒΞ-Υ3Α
Προμήθεια κιαλίων νυχτερινής όρασης	45ΨΩ46Ψ8ΒΞ-3ΡΣ
Πρόχειροι διαγωνισμοί	
Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του	4ΑΧΖ46Ψ8ΒΞ-ΣΦ7

Επιπροσθέτως συντάχθηκε ο διεθνής διαγωνισμός που περιλαμβάνει τις εξής υπηρεσίες:

1. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ερπετών και αμφιβίων»
 2. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών»
 3. «Καταγραφή και αξιολόγηση των ειδών μανιταριών»
 4. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων»
 5. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας»
 6. «Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων»
 7. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών»
 8. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων»
 9. «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πτηνών»
- και αποστάλθηκε προς τη Διαχειριστική Αρχή για προέγκριση.

Πακέτο Εργασίας 2: Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση

Το ΠΕ 2 αφορά το σύνολο των δράσεων προώθησης του ΕΠΠΕΡΑΑ, και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με την προστασία της βιοποικιλότητας και την ανεκτίμητη αξία της προστατευόμενης περιοχής. Περιλαμβάνει δράσεις δημοσιότητας και προβολής του προγράμματος, δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διοργάνωση ημερίδων σχετικών με την προώθηση της προστατευόμενης περιοχής και δράσεις οργάνωσης εθελοντών.

Η προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού λόγω του ότι καταλαμβάνει έκταση 1.147.000 στρεμμάτων κυρίως δασικού τύπου, περιλαμβάνει πολυάριθμα ιστορικά χωριά των οποίων οι κάτοικοι αναπτύσσουν δραστηριότητες που θα πρέπει να εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Κατά συνέπεια λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στο χώρο της προστατευόμενης περιοχής υπάρχει έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (κτηνοτροφία, γεωργία, δενδροκομία, μελισσοκομία, συλλογή βοτάνων, λατόμευση μαρμάρων, υπηρεσίες τουρισμού, περιορισμένη βιομηχανική παραγωγή), πέραν των επισκεπτών που δέχεται κυρίως τις τουριστικές περιόδους, και το γεγονός ότι η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού είναι ανεπαρκής σε θέματα προστασίας των περιοχών ευθύνης του ΦΔΟΠΥΜ, δημιουργούνται προβλήματα ακατάλληλης συμπεριφοράς.

Η δράση αυτή λοιπόν καθίσταται απαραίτητη προκειμένου οι κάτοικοι και οι επισκέπτες του όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου Μουστού να εξοικειωθούν με την ιδέα της προστατευόμενης περιοχής, με τους κανονισμούς και τους όρους που τη διέπουν, με τους στόχους που τίθενται α) για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και β) για τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, και να αποκτήσουν ενημέρωση και εκπαίδευση προς όφελος της προστασίας και της πρόληψης.

Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω της υλοποίησης αυτής της δράσης στοχεύει επίσης στην ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών. Παράλληλα, θα γίνει προσέγγιση όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών, των τοπικών συλλόγων και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην προστατευόμενη περιοχή για την από κοινού υλοποίηση των στόχων που τίθενται από το διαχειριστικό σχέδιο της προστατευόμενης περιοχής. Τέλος, θα γίνει προσπάθεια προώθησης των προτάσεων οικοτουρισμού που θα προτείνει ο ΦΔ μέσω επιτόπιων επισκέψεων σε στοχευμένες ομάδες πληθυσμού και με μικρές εκδηλώσεις που θα διοργανώνονται είτε αποκλειστικά από τον ΦΔ είτε σε συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους ή/και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Η αναγκαιότητα της δράσης αυτής εντοπίζεται στη γενικότερη προσπάθεια που έχει ξεκινήσει ο ΦΔ για την ενίσχυση της συμμετοχικότητας και της υιοθέτησης ενός εξωστρεφούς χαρακτήρα που αφουγκράζεται τις ανάγκες, τις προτάσεις και τις ιδέες της τοπικής και όχι μόνο κοινωνίας.

Πακέτο Εργασίας 3: Λήψη των αναγκαίων μέτρων διατήρησης και των κανονιστικών, διοικητικών ή συμβατικών μέτρων

Το ΠΕ 3 περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν την παρακολούθηση της εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τον Φορέα Διαχείρισης, την αναθεώρηση του υπάρχοντος διαχειριστικού σχεδίου και την σύνταξη του Κανονισμού Λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής, όπως και την μετατροπή της ΚΥΑ σε Προεδρικό Διάταγμα χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής.

Κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική η μετατροπή της Κοινής Υπουργικής Απόφασης σε Προεδρικό Διάταγμα, έτσι ώστε ο Φορέας Διαχείρισης να αποκτήσει ένα ισχυρό εργαλείο για την ολοκληρωμένη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος. Μετά την έκδοση της Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6-9-2010) όπου έγινε ο καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου Μουστού, είναι αναγκαία η μετατροπή της σε ΠΔ. Η Κ.Υ.Α. έχει διάρκεια ζωής δύο έτη, με την πάροδο των οποίων θα πρέπει να έχει εκδοθεί το ΠΔ.

Μετά την έκδοση της Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6-9-2010), όπου έγινε ο καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού, είναι αναγκαία η σύνταξη του Κανονισμού Λειτουργίας της Προστατευόμενης Περιοχής, ένα εργαλείο το οποίο καθορίζει τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικειμένων και εξειδικεύει τους γενικούς όρους και περιορισμούς άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων που καθορίζονται με την παραπάνω Κ.Υ.Α.

Τέλος, το υπάρχον Σχέδιο Διαχείρισης υλοποιήθηκε στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον». Λόγω του ότι υλοποιήθηκε και συντάχθηκε χωρίς ακριβείς προδιαγραφές του Υπουργείου (δεν έχουν εκδοθεί μέχρι την παρούσα στιγμή) και δεν έχει ακόμα εγκριθεί από το Υ.Π.Ε.Κ.Α., κρίνεται σκόπιμη η άμεση αναθεώρηση του από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης. Επιπλέον, το υπάρχον Σχέδιο Διαχείρισης έχει διάρκεια ζωής πέντε έτη, μετά την πάροδο των οποίων θα πρέπει να συνταχθεί εκ νέου.

Πακέτο Εργασίας 4: Διαχείριση – Υποστήριξη του προγράμματος

Το ΠΕ 4 αφορά κυρίως την υποστήριξη της λειτουργίας του προγράμματος προστασίας.

Πραγματοποιήθηκε η πρόσληψη δώδεκα (12) ατόμων με τη διαδικασία πρόσληψης του ΑΣΕΠ, προκειμένου να στηρίξουν στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. το ήδη υπάρχον προσωπικό, που μέχρι τότε αποτελούσαν δύο άτομα. Η αναγκαιότητα για επαρκή στελέχωση ήταν ένας από τους βασικούς στόχους του Φορέα.

Επιπλέον, διεξήχθησαν οι εξής διαγωνισμοί, οι οποίοι αναφέρονται περιληπτικά στον παρακάτω πίνακα και αφορούν και άλλα Πακέτα Εργασίας:

Τίτλος διαγωνισμού	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης (ΑΔΑ)
Προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος	
Προμήθεια συμπληρωματικού ηλεκτρονικού εξοπλισμού	4ΑΘ746Ψ8ΒΞ-Γ
Προμήθεια γραφικής ύλης	45ΒΣ46Ψ8ΒΞ-ΠΕΧ
Προμήθεια λοιπού ηλεκτρονικού εξοπλισμού	456Σ46Ψ8ΒΞ-9ΩΖ
Προμήθεια συμπληρωματικής υποδομής γραφείων	456Σ46Ψ8ΒΞ-ΤΤΙ
Πρόχειροι διαγωνισμοί	
Υπηρεσίες λογιστικής υποστήριξης	4ΑΘ746Ψ8ΒΞ-Δ
Υπηρεσίες ορκωτού λογιστή	4ΑΣΦ46Ψ8ΒΞ-Σ7Α
Υπηρεσίες καθαριότητας	4ΑΣΦ46Ψ8ΒΞ-07Ζ
Υπηρεσίες νομικής υποστήριξης	4ΑΣΦ46Ψ8ΒΞ-Ε4Γ

Παράλληλα στο συγκεκριμένο ΠΕ περιλαμβάνονται και οι λειτουργικές δαπάνες του προγράμματος.

Συνολικά οι δαπάνες για το Υποέργο 1 αναφέρονται στον πίνακα: ΔΗΜΑ: να το τσεκάρει

Εγκεκριμένος Π/Υ	Υλοποιήσεις 2010	Υλοποιήσεις 2011	Υπόλοιπο προς υλοποίηση	Ποσοστιαία υλοποίηση 2010-2011
2.957.830,02 €	63.583,13 €	266.776,53 €	2.627.470,37 €	9,64 %

ΥΠΟΕΡΓΟ 2: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας

Στο αντικείμενο της εν λόγω δράσης περιλαμβάνεται η καταγραφή, η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης και η παρακολούθησή της κατάστασης διατήρησης των ειδών χλωρίδας των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43 και άλλων σημαντικών ειδών.

Η δράση αυτή είναι απαραίτητη για την εκτίμηση της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα, αποτελεί δε απαραίτητο εργαλείο για το βέλτιστο σχεδιασμό των μέτρων διαχείρισης της περιοχής, σκοπός των οποίων, μεταξύ άλλων είναι και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης, η ανόρθωση ή/και η αποκατάσταση των ενδιαιτημάτων των πληθυσμών των ειδών της Οδηγίας 92/43/ΕΕ.

Με το παρόν υποέργο θα σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) σε τοπικό επίπεδο (στην

περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού), το οποίο θα είναι ενταγμένο σε ένα εθνικού επιπέδου σύστημα παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων, το οποίο θα εφαρμοστεί την περίοδο 2007-2012 (άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Με το έργο αυτό θα διασφαλιστεί η εποπτεία και η εφαρμογή ενός συστήματος επαναξιολόγησης (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης ειδών.

Ταυτόχρονα, θα τροφοδοτήσει την 3η Εθνική Αναφορά-Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (περίοδο αναφοράς 2007-2012 - άρθρο 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) με δεδομένα παρακολούθησης (field monitoring data) και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης (field data on conservation status assessment) ειδών και οικοτόπων, ως αποτέλεσμα εργασιών πεδίου.

Ευρύτερα, η δράση παρακολούθησης θα συμβάλει και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης - διατήρησης που έχουν εφαρμοστεί στις περιοχές ευθύνης-αρμοδιότητας των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Τα είδη χλωρίδας που απαντούν στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και τα οποία θα παρακολουθηθούν στο πλαίσιο του παρόντος είναι: Είδη των παραρτημάτων II και IV της Οδηγίας 92/43

- *Carex acuta*
- *Micromeria taygetea*

Επιπλέον: Τα Σπάνια, Ενδημικά και Απειλούμενα (ΣΕΑ) φυτικά είδη και υποείδη των τριών περιοχών Natura 2000 του Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού αλλά και την ευρύτερης περιοχής του Πάρνωνα. Στον κατάλογο ΣΕΑ περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες φυτικών ειδών και υποειδών:

α. Είδη που υπόκεινται σε νομικό καθεστώς προστασίας οποιουδήποτε είδους (π.χ. είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, είδη που καλύπτονται από το Προεδρικό Διάταγμα 67/1981, είδη της Σύμβασης Βέρνης).

β. Είδη που έχουν περιληφθεί σε Βιβλία Ερυθρών Δεδομένων της Ελλάδας (Phitos & al. 1995, Φοίτος & al. 2009) ή σε καταλόγους απειλούμενων ειδών της IUCN ή σε λίστες σημαντικών ειδών (π.χ. Άλλα Σημαντικά Είδη Φυτών του Δικτύου Natura 2000 - IPS, Kokkini et al. 1996). Πολλά από αυτά τα είδη δεν υπόκεινται σε κάποιο νομικό καθεστώς προστασίας. Η ένταξη ενός είδους της συγκεκριμένης κατηγορίας στα ΣΕΑ των τριών περιοχών Natura 2000 του Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού ή η εξαίρεσή του από τα ΣΕΑ πρέπει να υποστηρίζεται και να δικαιολογείται με συγκεκριμένα επιχειρήματα (που

είναι διαθέσιμα είτε από τη βιβλιογραφία είτε προκύπτουν από την έρευνα πεδίου).

γ. Τοπικά ενδημικά είδη ή ελληνικά ενδημικά με μικρούς πληθυσμούς, σπάνια είδη (όχι αναγκαστικά ενδημικά) που εμφανίζονται σε λίγους και ολιγομελείς πληθυσμούς στην Ελλάδα και είδη με ιδιαίτερο φυτογεωγραφικό ενδιαφέρον. Οι λόγοι για τους οποίους τα μέλη της κατηγορίας αυτής εντάσσονται στα ΣΕΑ θα αναγράφονται και θα τεκμηριώνονται.

Ορισμένα υποψήφια φυτικά είδη για ένταξη στα ΣΕΑ, τα οποία θα αξιολογηθούν στα πλαίσια του παρόντος υποέργου, αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

<i>Achillea taygetea</i>	<i>Alkanna sfikasiana</i>	<i>Alyssum taygeteum</i>
<i>Amelanchier parviflora</i> <i>subsp. chelmea</i>	<i>Anthemis laconica</i>	<i>Asperula arcadiensis</i>
<i>Asperula elonea</i>	<i>Asperula malevonensis</i>	<i>Asperula saxicola</i>
<i>Astragalus agraniotii</i>	<i>Astragalus drup ceus</i>	<i>Astragalus acteus</i>
<i>Astragalus maniaticus</i>	<i>Athamanta arachnoidea</i>	<i>Bupleurum greuteri</i>
<i>Campanula andrewsii</i>	<i>Campanula asperuloides</i>	<i>Campanula stenosphon.</i>
<i>Centaurea leonidia</i>	<i>Centaurea rupestris</i> L. <i>subsp. parnonia</i>	<i>Chaerophyllum heldreichii</i>
<i>Crepis heldreichiana</i>	<i>Crocus hadriaticus</i> <i>subsp. parnonicus</i>	<i>Dactylorhiza sambucina</i>
<i>Dianthus serratifolius</i> <i>subsp. abbreviatus</i>	<i>Erodium chrysanthum</i>	<i>Genista halacsyi</i>
<i>Hymenonema laconicum</i>	<i>Hypericum taygeteum</i>	<i>Linum phitosianum</i>
<i>Malus florentina</i>	<i>Minuartia parnonia</i>	<i>Minuartia pichleri</i>
<i>Nepeta orphanidea</i>	<i>Ophrys argolica</i>	<i>Origanum x lirim</i>
<i>Origanum sc brum</i>	<i>Petrorhagia grandiflora</i>	<i>Polygala sfikasiana</i>
<i>Potentilla arcadiensis</i>	<i>Rindera graeca.</i>	<i>Scabiosa taygetea</i> <i>subsp. taygetea</i>
<i>Scutellaria rupestris</i> <i>subsp. cytherea</i>	<i>Scutellaria rupestris</i> <i>subsp. rupestris</i>	<i>Sibthorpia europaea</i> L.
<i>Sideritis clandestina</i> <i>subsp. clandestina</i>	<i>Silene goulimyi</i>	<i>Teucrium aroanium.</i>
<i>Teucrium francisci-</i>	<i>Thalictrum orientale</i>	<i>Thymus laconicus</i>

<i>weneri</i>		
<i>Trinia frigida</i>	<i>Trisetum laconicum</i>	<i>Tulipa goulimy</i>
<i>Viola mercurii</i>	<i>Viola parnonia</i>	

Οι δράσεις στο παρόν υποέργο θα αφορούν την παρακολούθηση και αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης των φυτικών ειδών

Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί και οι φόρμες που θα συμπληρωθούν από την εργασία πεδίου και την ανάλυση των δεδομένων περιλαμβάνονται στις κατευθύνσεις της Εθνικής Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 προς όλους τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της χώρας.

ΥΠΟΕΡΓΟ 3: Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων

Στο αντικείμενο της εν λόγω δράσης περιλαμβάνεται η καταγραφή, η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης και η παρακολούθησή της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43 και άλλων σημαντικών οικοτόπων.

Η δράση αυτή είναι απαραίτητη για την εκτίμηση της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα, αποτελεί δε απαραίτητο εργαλείο για το βέλτιστο σχεδιασμό των μέτρων διαχείρισης της περιοχής, σκοπός των οποίων, μεταξύ άλλων είναι και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης, η ανόρθωση ή/και η αποκατάσταση των τύπων οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/ΕΕ.

Με το παρόν υποέργο θα σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) σε τοπικό επίπεδο (στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού), το οποίο θα είναι ενταγμένο σε ένα εθνικού επιπέδου σύστημα παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων, το οποίο θα εφαρμοστεί την περίοδο 2007-2012 (άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Με το έργο αυτό θα διασφαλιστεί η εποπτεία και η εφαρμογή ενός συστήματος επαναξιολόγησης (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης οικοτόπων.

Ταυτόχρονα, θα τροφοδοτήσει την 3η Εθνική Αναφορά-Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (περίοδο αναφοράς 2007-2012 - άρθρο 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) με δεδομένα παρακολούθησης (field monitoring data) και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης (field data on conservation status assessment) οικοτόπων, ως αποτέλεσμα εργασιών πεδίου.

Ευρύτερα, η δράση παρακολούθησης θα συμβάλει και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης - διατήρησης που έχουν εφαρμοστεί στις περιοχές ευθύνης-αρμοδιότητας των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Οι τύποι οικοτόπων που απαντούν στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και τα οποία θα παρακολουθηθούν στο πλαίσιο του παρόντος είναι:

1. Παράκτιοι και αλοφυτικοί Οικότοποι

- 1150 Παράκτιες λιμνοθάλασσες
- 1410 Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*)

2. Παράκτιες και ενδοχωρικές θίνες

- 2110 Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες

3. Οικότοποι γλυκών υδάτων

- 3290 Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή από *Paspalo-Agrostidion*

4. Εύκρατα χερσαία εδάφη και λόχμες

- 4090 Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους

5. Λόχμες με σκληρόφυλλη βλάστηση (matorrals)

- 5210 Δενδρώδη matorrals με *Juniperus* spp.

- 5340 Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου**

- 5420 Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*

6. Φυσικές και ημιφυσικές χλωώδεις διαπλάσεις

- 6230 Χλωώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτικά υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των ημιορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)

- 6290 Μεσογειακοί υπονιτρόφιλοι λειμώνες**

8. Βραχώδεις οικότοποι και σπήλαια

- 8210 Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση

- 8250 Βραχώδη οικοσυστήματα χωρίς βλάστηση

9. Δάση

92. Δάση εύκρατων περιοχών της Ευρώπης

- 9260 Δάση με *Castanea sativa*

- 924A Θερμόφιλα δρυοδάση της Ανατολική Μεσογείου και της Βαλκανικής**

- 92D0 Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)

- 92C0 Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*)

93. Μεσογειακά δάση σκληρόφυλλων

- 9320 Δάση με *Olea* και *Ceratonia*

- 934A Ελληνικά δάση πρίνου**

- 9340 Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus brachyphylla*

94 & 95. Ορεινά εύκρατα δάση κωνοφόρων και Μεσογειακά δάση Κωνοφόρων

- 9530 (Υπο-) μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα
 9540 Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
 9560 Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.
 951B Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)**

** Ελληνικοί τύποι οικοτόπων σημαντικοί για την προστατευόμενη περιοχή

Οι δράσεις στο παρόν υποέργο θα αφορούν την:

Παρακολούθηση και αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων: Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί και οι φόρμες που θα συμπληρωθούν από την εργασία πεδίου και την ανάλυση των δεδομένων περιλαμβάνονται στις κατευθύνσεις της Εθνικής Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 προς όλους τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της χώρας.

ΥΠΟΕΡΓΟ 4: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών

Στο αντικείμενο της εν λόγω δράσης περιλαμβάνεται η καταγραφή, η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης και η παρακολούθησή της κατάστασης διατήρησης των ειδών πανίδας των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43 και άλλων σημαντικών ειδών.

Η δράση αυτή είναι απαραίτητη για την εκτίμηση της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα, αποτελεί δε απαραίτητο εργαλείο για το βέλτιστο σχεδιασμό των μέτρων διαχείρισης της περιοχής, σκοπός των οποίων, μεταξύ άλλων είναι και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης, η ανόρθωση ή/και η αποκατάσταση των ενδιαιτημάτων των πληθυσμών των ειδών της Οδηγίας 92/43/ΕΕ.

Με το παρόν υποέργο θα σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) σε τοπικό επίπεδο (στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστου), το οποίο θα είναι ενταγμένο σε ένα εθνικού επιπέδου σύστημα παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων, το οποίο θα εφαρμοστεί την περίοδο 2007-2012 (άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Με το έργο αυτό θα διασφαλιστεί η εποπτεία και η εφαρμογή ενός συστήματος επαναξιολόγησης (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης ειδών.

Ταυτόχρονα, θα τροφοδοτήσει την 3η Εθνική Αναφορά-Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (περίοδο αναφοράς 2007-2012 - άρθρο 17 της Οδηγίας

92/43/ΕΟΚ) με δεδομένα παρακολούθησης (field monitoring data) και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης (field data on conservation status assessment) ειδών, ως αποτέλεσμα εργασιών πεδίου.

Ευρύτερα, η δράση παρακολούθησης θα συμβάλει και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης - διατήρησης που έχουν εφαρμοστεί στις περιοχές ευθύνης-αρμοδιότητας των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Τα είδη θηλαστικών που απαντούν στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και τα οποία θα παρακολουθηθούν στο πλαίσιο του παρόντος είναι:

Είδη των παρ. II, IV και V της 92/43 που αντιστοιχούν στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού)

Μεγάλα θηλαστικά:

- *Lutra lutra* (Βίδα)
- *Canis aureus* (Τσακάλι)

Οι δράσεις στο παρόν υποέργο θα αφορούν την:

Παρακολούθηση και αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης ειδών: Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί και οι φόρμες που θα συμπληρωθούν από την εργασία πεδίου και την ανάλυση των δεδομένων περιλαμβάνονται στις κατευθύνσεις της Εθνικής Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 προς όλους τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της χώρας.

ΥΠΟΕΡΓΟ 5: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων

Στο αντικείμενο της εν λόγω δράσης περιλαμβάνεται η καταγραφή, η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης και η παρακολούθησή της κατάστασης διατήρησης των ειδών πανίδας των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43 και άλλων σημαντικών ειδών.

Η δράση αυτή είναι απαραίτητη για την εκτίμηση της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα, αποτελεί δε απαραίτητο εργαλείο για το βέλτιστο σχεδιασμό των μέτρων διαχείρισης της περιοχής, σκοπός των οποίων, μεταξύ άλλων είναι και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης, η ανόρθωση ή/και η αποκατάσταση των ενδιαιτημάτων των πληθυσμών των ειδών της Οδηγίας 92/43/ΕΕ.

Με το παρόν υποέργο θα σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) σε τοπικό επίπεδο (στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού), το οποίο θα είναι ενταγμένο σε ένα εθνικού επιπέδου σύστημα παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων, το οποίο θα εφαρμοστεί την περίοδο 2007-2012 (άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Με το έργο αυτό θα διασφαλιστεί η εποπτεία και η εφαρμογή ενός συστήματος επαναξιολόγησης (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων.

Ταυτόχρονα, θα τροφοδοτήσει την 3η Εθνική Αναφορά-Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (περίοδο αναφοράς 2007-2012 - άρθρο 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) με δεδομένα παρακολούθησης (field monitoring data) και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης (field data on conservation status assessment) ειδών και οικοτόπων, ως αποτέλεσμα εργασιών πεδίου.

Ευρύτερα, η δράση παρακολούθησης θα συμβάλει και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης - διατήρησης που έχουν εφαρμοστεί στις περιοχές ευθύνης-αρμοδιότητας των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Συγκεκριμένα: για τη μελέτη των ασπονδύλων θα προηγηθεί μια εκτενής έρευνα αναφοράς της παρουσίας ειδών ασπόνδυλων, εξαιτίας της ανεπαρκέστατης βιβλιογραφίας. Μεγαλύτερο βάρος θα δοθεί σε είδη κολεόπτρων, λεπιδοπτέρων, οδοντογνάθων, αραχνιδίων, ισόποδων και μαλάκιων. Χρησιμοποιώντας αυτή τη γνώση μπορεί να επιλεγούν τα κατάλληλα είδη για παρακολούθηση, με βάση κριτήρια σπανιότητας, ενδημισμού και προστασίας.

Τα είδη ασπονδύλων που απαντούν στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και τα οποία είναι πιθανό να ενταχθούν στο πρόγραμμα παρακολούθησης (δεδομένου ότι η πληθυσμιακή τους κατάσταση είναι καλή) είναι:

Α) Είδη των παραρτημάτων II και IV της Οδηγίας 92/43:

- *Zerynthia polyxena*
- *Callimorpha quadripunctaria*
- *Lucanus cervus*

Β) Προστατευόμενα από το Προεδρικό Διάταγμα 67/1981 είδη λεπιδοπτέρων:

- *Pieris ergane*
- *Hipparchia aristaeus*
- *Anthocharis gruneri*
- *Pieris krueperi*

- *Zerynthia polyxena*
- *Pseudochazara graeca*

Από την ευρύτερη περιοχή της κεντρικής και βόρειας Πελοποννήσου έχουν αναφερθεί τουλάχιστον πέντε (5) είδη οδοντογνάθων με χαρακτηρισμούς από “near threatened” ως “endangered” στον Μεσογειακό ή/και στον Παγκόσμιο κατάλογο της IUCN. Είναι πολύ πιθανό κάποια από αυτά να έχουν σημαντικούς πληθυσμούς και στον Πάρνωνα. Τα είδη ορθοπτέρων *Oropodisma chelmosi*, *Platycleis parnon* και *Roecilimon nobilis* είναι ενδημικά της Πελοποννήσου - Αττικής, του Πάρνωνα, και της Πελοποννήσου, αντίστοιχα.

Οι δράσεις στο παρόν υποέργο θα αφορούν την:

Παρακολούθηση και αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης ειδών: Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί και οι φόρμες που θα συμπληρωθούν από την εργασία πεδίου και την ανάλυση των δεδομένων περιλαμβάνονται στις κατευθύνσεις της Εθνικής Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 προς όλους τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της χώρας.

ΥΠΟΕΡΓΟ 6: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών

Στο αντικείμενο της εν λόγω δράσης περιλαμβάνεται η καταγραφή, η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης και η παρακολούθησή της κατάστασης διατήρησης των πουλιών της Οδηγίας 79/409.

Η δράση αυτή είναι απαραίτητη για την εκτίμηση της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα, αποτελεί δε απαραίτητο εργαλείο για το βέλτιστο σχεδιασμό των μέτρων διαχείρισης της περιοχής, σκοπός των οποίων, μεταξύ άλλων είναι και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης, η ανόρθωση ή/και η αποκατάσταση των ενδιαιτημάτων των πληθυσμών των ειδών της Οδηγίας 79/409.

Με το παρόν υποέργο θα σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) σε τοπικό επίπεδο (στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου), το οποίο θα είναι ενταγμένο σε ένα εθνικού επιπέδου σύστημα παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων, το οποίο θα εφαρμοστεί την περίοδο 2007-2012 (άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Με το έργο αυτό θα διασφαλιστεί η εποπτεία και η εφαρμογή ενός συστήματος επαναξιολόγησης (σε σχέση με τη 2^η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων.

Με την παρούσα μελέτη θα εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου, ώστε να γίνει αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των εν λόγω ειδών ορνιθοπανίδας σύμφωνα με το άρθρο 12 της Οδηγίας 2009/147/ΕΕ. Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής θα τροφοδοτήσουν την Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 2009/147/ΕΕ.

Ευρύτερα, η δράση παρακολούθησης θα συμβάλει και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης - διατήρησης που έχουν εφαρμοστεί στις περιοχές ευθύνης-αρμοδιότητας των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Τα είδη ορνιθοπανίδας που απαντούν στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου και τα οποία θα παρακολουθηθούν στο πλαίσιο του παρόντος είναι:

Τα είδη πουλιών της Οδηγίας 79/409 που εμφανίζονται στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης είναι:

<i>Calonectris diomedea</i> / Αρτέμης	<i>Pelecanus onocrotalus</i> / Ροδοπελεκάνος
<i>Pelecanus crispus</i> / Αργυροπελεκάνος	<i>Botaurus stellaris</i> / Ηταυρος
<i>Ixobrychus minutus</i> / Μικροτσικνιάς	<i>Nycticorax nycticorax</i> / Νυχτοκόρακας
<i>Ardeola ralloides</i> / Κρυπτοτσικνιάς	<i>Egretta garzetta</i> / Λευκοτσικνιάς
<i>Egretta alba</i> / Αργυροτσικνιάς	<i>Ardea purpurea</i> / Πορφυροτσικνιάς
<i>Plegadis falcinellus</i> / Χαλκόκοτα	<i>Platalea leucorodia</i> / Χουλιαρομούτα
<i>Phoenicopterus ruber</i> / Φοινικόπτερο	<i>Aythya nyroca</i> / Βαλτόπαπια
<i>Pernis apivorus</i> / Σφηκιάρης	<i>Milvus migrans</i> / Τσίφτης
<i>Gyps fulvus</i> / Όρνιο	<i>Circus gallicus</i> / Φιδαετός
<i>Circus aeruginosus</i> / Καλαμόκιρκος	<i>Circus cyaneus</i> / Χειμωνόκιρκος
<i>Circus macrourus</i> / Στεπόκιρκος	<i>Circus pygargus</i> / Λιβαδόκιρκος
<i>Accipiter brevipes</i> / Σαΐνι	<i>Aquila clanga</i> / Στικταετός
<i>Aquila chrysaetos</i> / Χρυσαιετός	<i>Hieraaetus pennatus</i> / Γερακαετός
<i>Hieraaetus fasciatus</i> / Σπιζαιετός	<i>Pandion haliaetus</i> / Ψαραετός
<i>Falco naumanni</i> / Κιρκινέζι	<i>Falco vespertinus</i> / Μαυροκιρκινέζο
<i>Falco eleonora</i> / Μαυροπετρίτης	<i>Falco peregrinus</i> / Πετρίτης
<i>Alectoris graeca</i> / Πετροπέρδικα	<i>Porzana porzana</i> / Στικτοπουλάδα
<i>Grus grus</i> / Γερανός	<i>Himantopus himantopus</i> / Καλαμοκανάς
<i>Burhinus oedipnemos</i> / Πετροτριλίδα	<i>Glareola pratincola</i> / Νεροχελίδονο
<i>Charadrius alexandrinus</i> /	<i>Philomachus pugnax</i> / Μαχητής

Θαλασσοσφυριχτής	
<i>Gallinago media</i> / Διπλομπεκάτινο	<i>Tringa glareola</i> / Λασπότρυγγας
<i>Larus melanoccephalus</i> / Μαυροκέφαλος Γλάρος	<i>Larus minutus</i> / Νανόγλαρος
<i>Sterna sandvicensis</i> / Χειμωνογλάρωνο	<i>Sterna hirundo</i> / Ποταμόγλαρωνο
<i>Sterna albifrons</i> / Νανογλάρωνο	<i>Chlidonias hybridus</i> / Μουστακογλάρωνο
<i>Chlidonias niger</i> / Μαυρογλάρωνο	<i>Bubo bubo</i> / Μπούφος
<i>Caprimulgus europaeus</i> Γιδοβύζι	<i>Alcedo atthis</i> / Αλκυόνη
<i>Coracias garrulus</i> / Χαλκοκουρούνα	<i>Dendrocorpos medius</i> / Μεσαίος Δρυοκολάπτης
<i>Dendrocorpos leucotos</i> / Λευκονώτης Δρυοκολάπτης	<i>Calandrella brachydactyla</i> / Μικρογαλιάντρα
<i>Lullula arborea</i> / Δενδροσταρήθρα	<i>Anthus campestris</i> / Χαμοκελάδα
<i>Acrocephalus melanorogon</i> Μουστακοποταμίδα	<i>Hippolais olivetorum</i> / Λιοστριτίδα
<i>Sylvia rueppelli</i> / Μουστακοτσιροβάκος	<i>Ficedula parva</i> / Νανομυγοχάφτης
<i>Ficedula semitorquata</i> / Δρυομυγοχάφτης	<i>Ficedula albicollis</i> / Κρικομυγοχάφτης
<i>Lanius collurio</i> / Αετομάχος	<i>Lanius minor</i> / Γαϊδουροκεφαλός
<i>Emberiza hortulana</i> / Βλαχοσίχλονο	<i>Emberiza caesia</i> / Φρυγανοσίχλονο

Οι δράσεις στο παρόν υποέργο θα αφορούν την:

Παρακολούθηση και αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης ειδών: Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί και οι φόρμες που θα συμπληρωθούν από την εργασία πεδίου και την ανάλυση των δεδομένων περιλαμβάνονται στις κατευθύνσεις της Εθνικής Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 προς όλους τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της χώρας.

Κεφάλαιο 4

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

ΠΕ1

Το 2010 το Τμήμα Προστασίας και Διαχείρισης δεν ήταν επαρκώς στελεχωμένο ώστε να πραγματοποιούνται τακτικές δράσεις παρακολούθησης.

Οι εργασίες -δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2011 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Λειτουργίες σχεδιασμού/ προγραμματισμού/ παρακολούθησης/ αξιολόγησης της διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής

Προκειμένου να προχωρήσει ο Φορέας Διαχείρισης στην υλοποίηση των δράσεων του τεχνικού δελτίου για το ΕΣΠΑ, έλαβε υπόψη τις κατευθύνσεις και τους στόχους του προγράμματος, προκειμένου να υπάρχει η απαιτούμενη συμβατότητα και τελικά η δυνατότητα χρηματοδότησής τους. Ο γενικός στόχος του Ε.Π. Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη για την περίοδο 2007-2013 συνοψίζεται στην ανάσχεση της απώλειας και στην προστασία της βιοποικιλότητας μέσω της επίτευξης και διατήρησης ικανοποιητικής κατάστασης των οικοτόπων και των πληθυσμών των απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών και περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος.

Βασικό στοιχείο του γενικού στόχου είναι η «Προστασία και διατήρηση απειλούμενων ειδών, χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης».

Με βάση τα προηγούμενα, βασικό προϋπόθεση της προστασίας και διατήρησης των απειλούμενων ειδών χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων είναι η πλήρης γνώση της βιοποικιλότητας της κάθε ομάδας στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Στην περιοχή ευθύνης του Φορέα έχουν πραγματοποιηθεί δύο (2) μελέτες: α. Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού που εκπονήθηκε το 2000 με τίτλο "Πρόγραμμα αντιμετώπισης ειδικών περιβαλλοντικών προβλημάτων και συστήματος λειτουργίας και διαχείρισης του όρους Πάρνωνα - υγροτόπου Μουστού (Οικολογικό Πάρκο)", σύμφωνα με το κεφ. Δ' του Ν. 1650/86 (ΦΕΚ Α'

160) και του πίν. 4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 69269/5387/1990 (ΦΕΚ Β' 678) και β. Η «Εκπόνηση προγράμματος παρακολούθησης της πανίδας της προστατευόμενης περιοχής Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα –Υγροτόπου Μουστού» πραγματοποιήθηκε το 2008, στα πλαίσια του Υποέργου 3 ««Εκπόνηση προγράμματος παρακολούθησης» του Έργου ««Έργα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού και λειτουργία ΦΔ», που χρηματοδοτήθηκε από το 3ο ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ" που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) και από εθνικούς πόρους.

Οι δύο μελέτες, αν και παραθέτουν στοιχεία πανιδικά και χλωριδικά, αυτά θεωρούνται ελλιπή (η πρώτη μελέτη δεν τεκμηριώνει την παρουσία των αναφερθέντων ειδών, ενώ η δεύτερη εστιάζει κυρίως στην ορνιθοπανίδα). Συμπερασματικά, εκτός από την Τάξη των Πτηνών και σε πολύ μικρότερο βαθμό αυτής των ερπετών, είναι διαθέσιμα ελάχιστα έως και μηδενικά στοιχεία για άλλες ομάδες ζώων, αλλά και για τον χλωριδικό πλούτο και των πλούτο των οικοτόπων στην προστατευόμενη περιοχή.

Για τους προαναφερθέντες λόγους, και με σκοπό την καταγραφή και αξιολόγηση της βιοποικιλότητας των φυσικών βιοτόπων, προγραμματίστηκαν και σχεδιάστηκαν επισκέψεις πεδίου στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Οι επισκέψεις πεδίου περιελάμβαναν διαφορετικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, σε όλη σχεδόν την περιοχή αυτή.

Λειτουργίες έρευνας/ παρακολούθησης/ τεκμηρίωσης/ αξιολόγησης

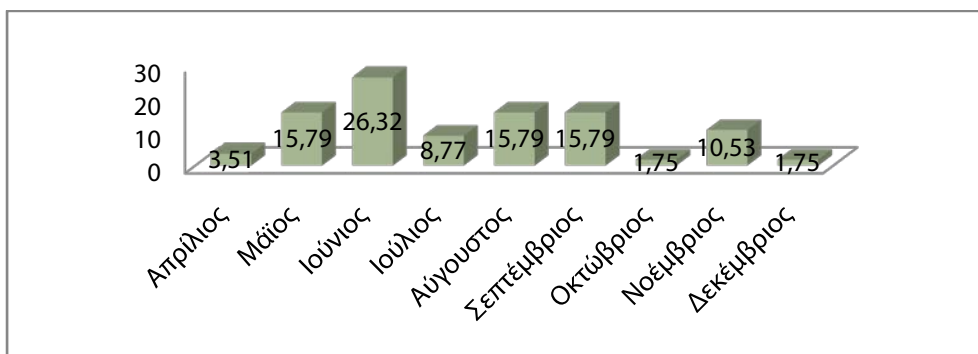
Με βάση τον προηγούμενο προγραμματισμό, πραγματοποιήθηκε εργασία στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Οι εργασίες πεδίου επικεντρώθηκαν είτε σε καταγραφές της βιοποικιλότητας ομάδων, κυρίως ζώων, είτε είχε περισσότερες στοχευμένες δράσεις, π.χ. καταγραφή βιοποικιλότητας σπηλαίων. Συγκεκριμένα έγιναν οι ακόλουθες δράσεις καταγραφής:

Καταγραφές προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

Η εργασία πεδίου για το 2011 πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 13 Απριλίου και 12 Δεκεμβρίου. Πραγματοποιήθηκε εργασία πεδίου 57 ημέρες από τουλάχιστον ένα μέλος του Τμήματος. οι καταγραφές έγιναν σε 346 τοποθεσίες όπου και

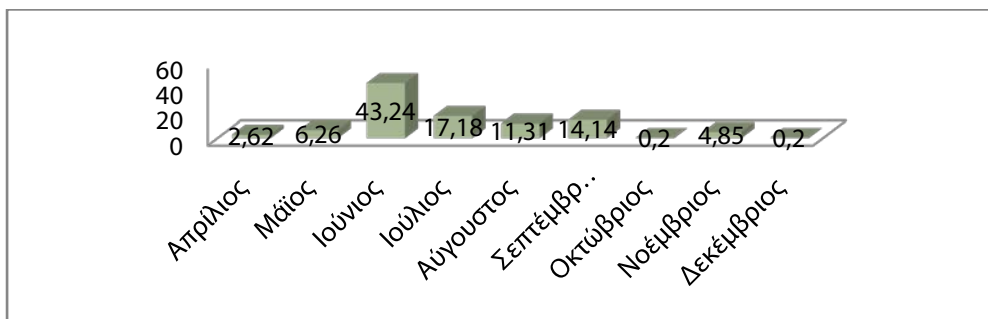
καταγράφηκαν 498 taxa και έγιναν με βάση την εύρεση ζωντανού δείγματος, νεκρού δείγματος ή βιοδηλωτικού ίχνους.

Η εργασία πεδίου πραγματοποιήθηκε ημέρες με καλές καιρικές συνθήκες (κατά το δυνατό) για τη μεγιστοποίηση των πιθανοτήτων καταγραφής των πανιδικών δεδομένων. Η πλειονότητα της εργασίας έγινε τους καλοκαιρινούς μήνες, το τέλος της άνοιξης και την αρχή του φθινοπώρου, με τον Ιούνιο να έχει πραγματοποιηθεί περίπου το ένα τέταρτο της συνολικής ετήσιας εργασίας πεδίου (Βλ. Εικόνα 1).

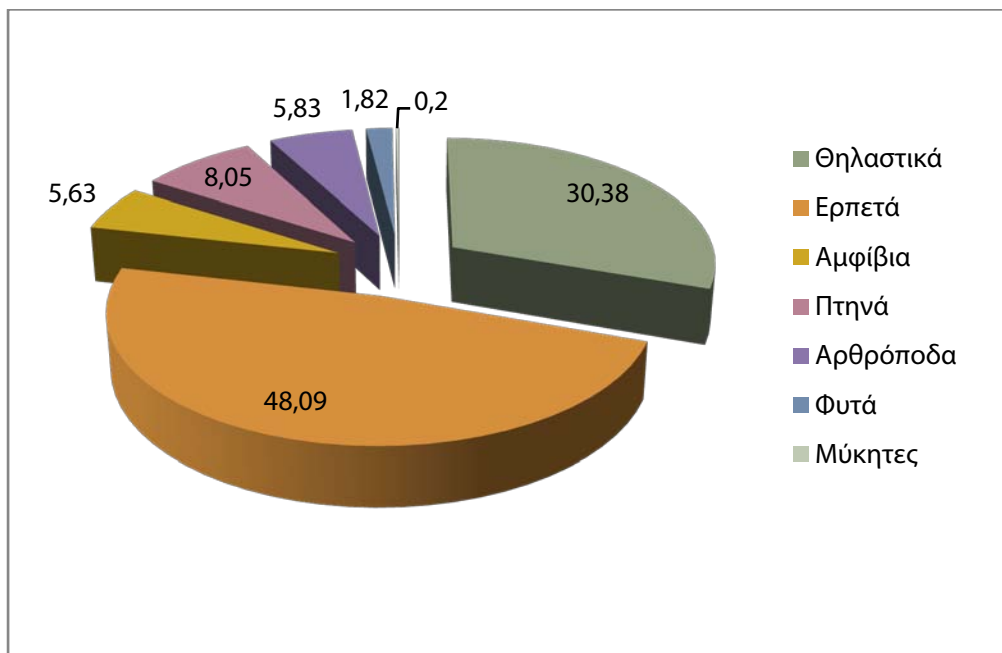
ΕΙΚΟΝΑ 1. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΕΔΙΟΥ ΑΝΑ ΜΗΝΑ

Οι επιτυχία πανιδικών καταγραφών σχετίζεται με την εποχή της εργασίας πεδίου. Για το λόγο αυτό, το μέγιστο των καταγραφών (43%) πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο, όπου και δαπανήθηκε περίπου το 26% των ημερήσιων εργασιών πεδίου (Βλ. Εικόνα 2).

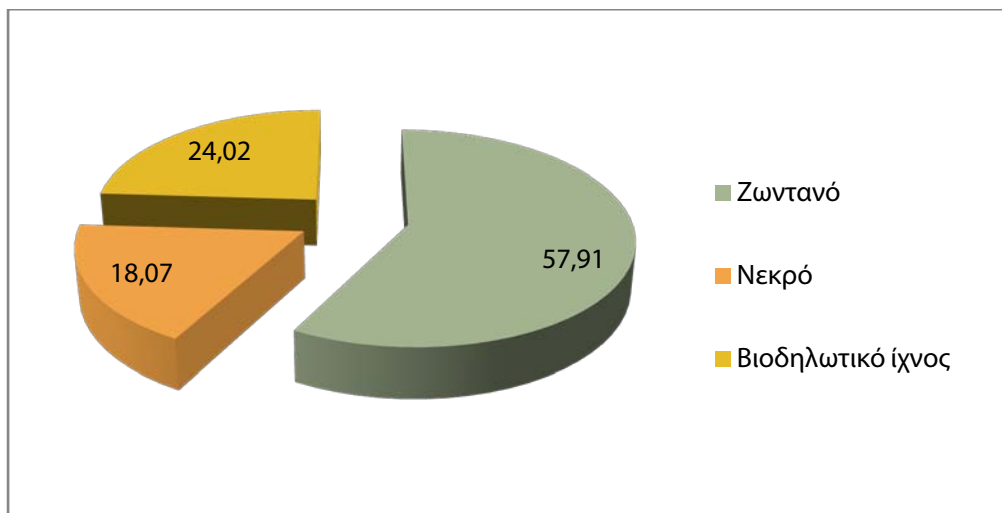
ΕΙΚΟΝΑ 2. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑ ΜΗΝΑ

Οι περισσότερες καταγραφές, περίπου το 50% αφορούσαν ερπετά, ακολουθούμενα από τα θηλαστικά (30%) (Βλ. Εικόνα 3).

ΕΙΚΟΝΑ 3. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ

Περισσότερες από τις μισές καταγραφές της πανίδας έγιναν με βάση την παρουσία ζωντανού ατόμου, ενώ μια στις τέσσερις καταγραφές βασίστηκε σε βιοδηλωτικά ίχνη των ζώων (Βλ. Εικόνα 4).

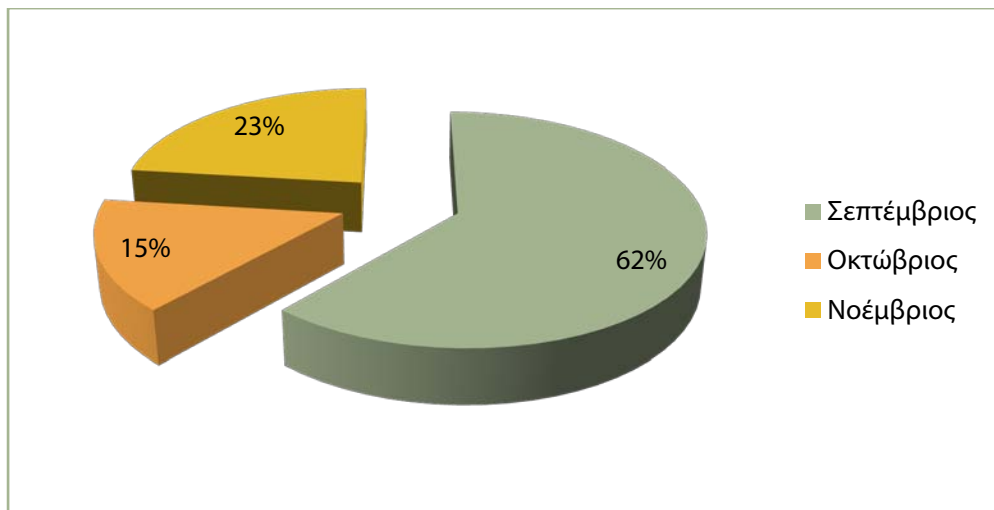
ΕΙΚΟΝΑ 4. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΝΙΔΙΚΩΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ

Καταγραφές πτηνών Υγροτόπου Μουστού

Επιπροσθέτως της εργασίας πεδίου σε όλη την προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης, έγινε και στοχευμένη εργασία πεδίου στην περιοχή του Υγροτόπου Μουστού.

Ο υγρότοπος Μουστού, αν και είναι σχετικά μικρός, περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία επιμέρους υγροτοπικών ενδιαιτημάτων και απαντάται μια αξιόλογη ποικιλία ειδών πτηνών. Η ευρύτερη σημασία του για τα υδρόβια και παρυδάτια πουλιά αφορά στη χρήση του ως σταθμού ξεκούρασης και ανεφοδιασμού τους κατά τις μεταναστεύσεις, όντας ο μοναδικός αξιόλογου μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας. Επιπλέον, ορισμένα απειλούμενα είδη διατηρούν και κάποιους φωλιάζοντες πληθυσμούς.

Οι καταγραφές στον Υγρότοπο Μουστού του 2011 έγιναν μεταξύ της 16 Σεπτεμβρίου και 23 Νοεμβρίου. Πραγματοποιήθηκε εργασία πεδίου 13 ημερών που περιελάμβανε ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα καταγραφής ειδών πτηνών. Οι περισσότερες (>60%) ημέρες εργασίας πεδίου πραγματοποιήθηκαν το Σεπτέμβριο (Βλ. Εικόνα 5).

ΕΙΚΟΝΑ 5. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΤΗΝΩΝ ΑΝΑ ΜΗΝΑ

Καταγραφές πανίδας σπηλαίων προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

Τα σπήλαια είναι ιδιόμορφα, κλειστά και ευαίσθητα οικοσυστήματα. Για τη διάνοιξή τους χρειάστηκαν εκατομμύρια χρόνια και για τη δημιουργία του σπηλαιοδιάκοσμου τους εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια επίσης. Η βιοποικιλότητα ενός οικοσυστήματος εξαρτάται κυρίως από και τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των ειδών, που συχνά έχει σαν αποτέλεσμα την επικράτηση μικρών απομονωμένων πληθυσμών ειδών που είναι περισσότερο ευαίσθητοι σε δημογραφικά και περιβαλλοντικά προβλήματα και είναι παγκοσμίως μοναδικοί (ενδημικά είδη).

Ειδικότερα για τα σπήλαια της περιοχής ευθύνης του Φορέα αλλά και για τα σπήλαια που βρίσκονται εκτός ευθύνης του Φορέα από σε γειτονικές περιοχές, το προσωπικό του Φορέα ξεκίνησε την καταγραφή και μελέτη τη βιοποικιλότητά τους, καθώς δεν έχουν μελετηθεί καθόλου μέχρι στιγμής και υπάρχουν επιστημονικά δεδομένα που πιθανολογούν για την ύπαρξη ειδών ενδημικών σε κάποια από αυτά. Μέσα στο 2011 έχουν καταγραφεί από το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης δεδομένα για τα ακόλουθα σπήλαια και καταβόθρες της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης: το σπήλαιο του Διονύσου στη Σίντζα, το σπήλαιο Μάνα στα Πούλιθρα, την καταβόθρα στα Πελετά και τη σπηλαιοκαταβόθρα Δέρσιος στην Παλαιόχωρα. Σε όλες τις περιπτώσεις έγιναν πανιδικές καταγραφές και συλλέχθηκαν από 2 άτομα σπηλαιόβιων ορθοπτέρων του γένους *Dolichopoda*, γένος με μεγάλο ποσοστό ενδημισμού σε σπήλαια του Ελλαδικού χώρου που έχουν καταγραφεί και μελετηθεί. Τα δείγματα διατηρούνται σε απόλυτη αιθανόλη για περαιτέρω επιστημονική μελέτη από ερευνητές που θα συνεργαστούν με το Φορέα Διαχείρισης.

Δημιουργία/συντήρηση σχετικών βάσεων δεδομένων και βιβλιοθήκης.

Τα δεδομένα της εργασίας πεδίου καταγράφηκαν σε φύλλα εργασίας EXCEL με στοιχεία ημερομηνίας παρατήρησης/συλλογής, ακριβής τοποθεσίας παρατήρησης/συλλογής (με χρήση συσκευής καταγραφής γεωγραφικού στίγματος), η επιστημονική ονομασία του καταγεγραμμένου είδους, ο αριθμός των παρατηρηθέντων ατόμων, καθώς και ο τύπος του ευρήματος καταγραφής. Δεδομένου ότι η ζωογεωγραφία της προστατευόμενης περιοχής του ΦΔ είναι πολύ λίγο γνωστή, σε περιπτώσεις που τα νεκρά ζωικά ευρήματα (των αμφιβίων και κυρίως των ερπετών) ήταν σε καλή κατάσταση, αυτά συλλέχθηκαν, αποθηκεύτηκαν σε κατάλληλες συνθήκες για να επεξεργαστούν κατάλληλα και να συμπεριληφθούν στη δημιουργηθείσα «Συλλογή Μουσειακών Δειγμάτων Ερπετών-Αμφιβίων της Προστατευόμενης Περιοχής του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρωνα- Υγροτόπου Μουστού».

Μέσα στο 2011 συλλέχθηκαν περίπου 35 δείγματα ερπετών. Το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης χρησιμοποίησε το υλικό αυτό και μετά από επεξεργασία το ετοίμασε για τη «Συλλογή Ερπετών του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου Μουστού» που δημιουργήθηκε με το υλικό της περιοχής ευθύνης του Φορέα. Η συλλογή αυτή χρησιμοποιήθηκε από το Τμήμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης σε παρουσιάσεις σε μαθητές σχολείων και επισκέψεις μαθητών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους για την κατανόηση της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής.

Κεφάλαιο 5

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕ2

Κατά το έτος 2010, λόγω μη επαρκούς στελέχωσης του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας, οι δράσεις ήταν λιγοστές. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικές από τις δράσεις: οργανώθηκε μία ενημερωτική συνάντηση στις Καρυές με θέμα: «Σχεδιασμός έργων στο Οικολογικό Πάρκο Πάρνωννα-Μουστού για την 4η προγραμματική περίοδο». Ο ΦΔ συμμετείχε στην δράση «Καθαρίστε τη Μεσόγειο 2010», συμμετείχε στην 4^η Πανελλήνια Εξόρμησης Ερασιτεχνών Αστρονόμων η οποία διοργανώθηκε στον Πάρωννα. Συμμετείχε στην περιβαλλοντική ενημερωτική δράση Comenius με σχολεία από πέντε χώρες της Ευρώπης.

Κατά το διάστημα Απρίλιος – Δεκέμβριος 2011 το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, έχει προβεί σε δράσεις που αφορούν στην ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού μέσω έντυπων καταχωρήσεων, αποστολή ενημερωτικών Δελτίων Τύπου σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, συμμετοχή σε εκδηλώσεις - δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ξεναγήσεις μεμονωμένων επισκεπτών και σχολικών ομάδων, δράσεις κατάρτισης – επιμόρφωσης προσωπικού κ.α.

Ξεναγήσεις επισκεπτών

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας πρόσληψης προσωπικού ορισμένου

χρόνου μέσω ΑΣΕΠ στον Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρωννα - Υγροτόπου Μουστού, διασφαλίστηκε η τακτική λειτουργία των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, Αγίου Πέτρου και Καστάνιτσας. Τα τρία Κέντρα δέχονται καθημερινά απλές επισκέψεις εργάσιμες ημέρες, αλλά και Σαββατοκύριακα καθώς και αργίες

κατόπιν ραντεβού. Για την αποτύπωση και τη καταγραφή των επισκεπτών τηρείται ειδικό ηλεκτρονικό αρχείο (Βιβλίο Επισκεπτών) σε κάθε Κέντρο.

Τα τρία Κέντρα κατά το διάστημα Απρίλιος – Δεκέμβριος 2011 δέχθηκαν συνολικά πάνω από 2.000 επισκέπτες (μεμονωμένους και ομάδες) οι οποίοι ξεναγήθηκαν στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους τους.

Ξεναγήσεις σχολείων

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών για την προστασία του

περιβάλλοντος και ιδιαίτερα για την προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες του Φορέα Διαχείρισης.

Για τον λόγο αυτό ο Φορέας Διαχείρισης πραγματοποίησε ξεναγήσεις,

εκδηλώσεις και δραστηριότητες τόσο στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης όσο και εντός της προστατευόμενης περιοχής. Ο αριθμός των μαθητών και των συνοδών εκπαιδευτικών που επισκέφθηκαν τα Κέντρα και ξεναγήθηκαν εντός της προστατευόμενης περιοχής, ήταν περίπου 425 για το διάστημα Απρίλιος – Δεκέμβριος 2011.

Οι μαθητές έλαβαν χρήσιμες πληροφορίες από τους Ξεναγούς για την προστατευόμενη περιοχή που λόγω των σημαντικών τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας που περιλαμβάνει, εντάχθηκε στο Δίκτυο Natura 2000. Σε κάθε ένα από τα 3 Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και πιο συγκεκριμένα στην Αίθουσα Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος οι μαθητές ενημερώθηκαν για το ρόλο και τις αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή που είναι μεταξύ άλλων η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς του Φορέα Διαχείρισης, καθώς και στην προστασία της περιοχής ευθύνης του. Ενημερώθηκαν για τον υγρότοπο Μουστού ο οποίος αποτελεί τον μεγαλύτερο και σημαντικότερο υγρότοπο στην ανατολική πλευρά της Πελοποννήσου και για τον σημαντικό ρόλο, την αξία και τις λειτουργίες του

αναφορικά με τη χρήση του ως σταθμός ξεκούρασης και ανεφοδιασμού των πουλιών κατά τις μεταναστεύσεις. Επίσης κατά τη διάρκεια των ξεναγήσεων δίνονταν έμφαση στη μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του Δάσους με δρυώδη άρκευθο στην περιοχή της Μονής Μαλεβής πλησίον του Αγίου Πέτρου όπου μία έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης». Οι μαθητές ενημερώθηκαν για τα σπάνια και ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, για τους οικοτόπους και την προστατευόμενη πανίδα της περιοχής καθώς και τους ενδιαφέροντες γεωλογικούς σχηματισμούς που είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής.

Επίσης, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να μεταβούν στον υγρότοπο Μουστού και να παρακολουθήσουν την άγρια ορνιθοπανίδα με τη βοήθεια και την καθοδήγηση του εξειδικευμένου προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης και τη χρήση έντυπων οδηγών παρατήρησης πουλιών και κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια και τηλεσκόπιο). Η ξεναγήσεις ολοκληρώνονταν με τη διανομή ενημερωτικών εντύπων και χαρτών για την προστατευόμενη περιοχή.

Οι επισκέψεις σχολικών ομάδων στα πλαίσια της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, κατά το διάστημα Απρίλιος – Δεκέμβριος 2011 ήταν συνοπτικά οι παρακάτω:

Επίσκεψη - ξενάγηση του 2^{ου} Πειραματικού Γυμνασίου Αθήνας στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου

Τριάντα επτά μαθητές και οκτώ καθηγητές του 2^{ου} Πειραματικού Γυμνασίου Αμπελοκήπων πραγματοποίησαν τριήμερη περιβαλλοντική εκδρομή στην προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού (9 έως 11/4/2011). Στις 9/4/2011 η ξεναγός του Κέντρου περιβαλλοντικής ενημέρωσης Αγίου Πέτρου και η Περιβαλλοντολόγος του Φ.Δ. τους υποδέχθηκαν και τους ενημέρωσαν για το ρόλο του Φορέα, καθώς και για τις περιοχές της προστατευόμενης περιοχής που λόγω των σημαντικών βιοτόπων τους έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο Natura 2000.

Με το πέρας της ξενάγησης, μαθητές και καθηγητές περιηγήθηκαν στον εκθεσιακό χώρο του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, όπου μελέτησαν εικόνες και διάβασαν χρήσιμες πληροφορίες για τη χλωριδική βιοποικιλότητα της περιοχής. Η ξενάγηση ολοκληρώθηκε με τη διανομή χαρτών και φυλλαδίων του Φορέα με χρήσιμες πληροφορίες για την βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής.

Επίσκεψη - ξενάγηση της 3^{ης} τάξης Γυμνασίου Τυρού στην προστατευόμενη περιοχή του Υγροτόπου Μουστού

Δώδεκα μαθητές της 3^{ης} τάξης Γυμνασίου Τυρού μαζί με 2 συνοδούς καθηγήτριες, πραγματοποίησαν μονοήμερη εκδρομή στα πλαίσια περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού. Η επίσκεψη των μαθητών πραγματοποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2011 στον υγρότοπο Μουστό, όπου τους υποδέχτηκε η ξεναγός του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Άστρους και τους ενημέρωσε για την αξία και τις λειτουργίες του μεγαλύτερου και σημαντικότερου υγροτόπου της περιοχής.

Κατόπιν πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο χώρο του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους όπου οι μαθητές έλαβαν χρήσιμες πληροφορίες για το ευαίσθητο φυσικό οικοσύστημα του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού. Η ξενάγηση ολοκληρώθηκε με τη διανομή ενημερωτικών εντύπων και χαρτών για την προστατευόμενη περιοχή.

Επίσκεψη - ξενάγηση του Δημοτικού Σχολείου Παραλίου Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου

Σαράντα μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Παραλίου Άστρους συνοδευόμενοι από έξι εκπαιδευτικούς πραγματοποίησαν εκπαιδευτική επίσκεψη στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου, νωρίς το πρωί της Τετάρτης 12 Οκτωβρίου 2011. Οι μαθητές με την καθοδήγηση των δασκάλων τους, ενημερώθηκαν για την προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού από την ξεναγό του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και περιηγήθηκαν στον εκθεσιακό χώρο. Είχαν την ευκαιρία, να γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής και να ενημερωθούν για προβλήματα που υποβαθμίζουν την προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού.

Κατά τη διάρκεια της ξενάγησης τονίστηκε η μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του δάσους με δρυπώδη άρκευθο του όρους Πάρνωνα στην περιοχή της Μονής Μαλεβής, το οποίο έχει κηρυχθεί από το 1980 «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης» λόγω του ότι είναι η μοναδική περιοχή στην Ευρώπη όπου εντοπίζεται το ασιατικό αυτό είδος. Η επίσκεψη των μαθητών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης ολοκληρώθηκε με τη διανομή εντύπου ενημερωτικού υλικού για την προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα

και Υγροτόπου Μουστού. Κατόπιν πραγματοποιήθηκε επίσκεψη των μαθητών στον Πύργο Τρικαλίτη στον Άγιο Πέτρο.

Επίσκεψη - ξενάγηση της 1^{ης} Λυκείου ΕΠΑΛ Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους

Οι μαθητές της 1ης ΕΠΑΛ Άστρους συνοδευόμενες από 1 καθηγητή τους επισκεφτήκαν το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους την Τρίτη 8 Νοεμβρίου 2011. Οι μαθητές αφού ενημερώθηκαν για το καθεστώς προστασίας της περιοχής του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού κατόπιν ξεναγήθηκαν στους χώρους της Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος του Κέντρου από την αρμόδια ξεναγό.

Επίσκεψη - ξενάγηση του 2^{ου} Γυμνασίου Άργους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και στην προστατευόμενη περιοχή του Υγροτόπου Μουστού

Νωρίς το πρωί της Τετάρτης, στις 30 Νοεμβρίου 2011 εκατό μαθητές της 1ης και 2^{ας} τάξης 2^{ου} Γυμνασίου Άργους μαζί με τους συνοδούς καθηγητές τους πραγματοποίησαν μονοήμερη εκδρομή στην προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού.

Στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους τους υποδέχτηκε η αρμόδια ξεναγός η οποία τους ενημέρωσε για την αξία και τις λειτουργίες του μεγαλύτερου και σημαντικότερου υγροτόπου της περιοχής. Στη συνέχεια οι μαθητές μετέβησαν στον Μουστό όπου και έγιναν για λίγο τα ίδια παρατηρητές πουλιών. Το εξειδικευμένο προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης με τη βοήθεια των φυλάκων, κέντρισε το ενδιαφέρον των μαθητών δίνοντάς τους τη δυνατότητα να «ανακαλύψουν» είδη των πουλιών με την χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια και τηλεσκόπιο). Η ξενάγηση ολοκληρώθηκε με τη διανομή ενημερωτικών εντύπων και χαρτών για την προστατευόμενη περιοχή.

Επίσκεψη - ξενάγηση 5^{ου} Δημοτικού σχολείου Τρίπολης στην προστατευόμενη περιοχή του Υγροτόπου Μουστού

Νωρίς το πρωί της Τετάρτης, στις 7 Δεκεμβρίου 2011 είκοσι πέντε μαθητές της 3^{ης} τάξης του 5^{ου} Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης μαζί με τους συνοδούς δασκάλους τους πραγματοποίησαν μονοήμερη περιβαλλοντική εκδρομή στην προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού. Με την βοήθεια του εξειδικευμένου προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης οι μαθητές

στον υγρότοπο Μουστού έγιναν για λίγο οι ίδιοι παρατηρητές πουλιών. Οι ξεναγοί, κέντρισαν το ενδιαφέρον των μαθητών δίνοντάς τους τη δυνατότητα να «ανακαλύψουν» είδη των πουλιών με την χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια και τηλεσκόπιο).

Επίσκεψη - ξενάγηση του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους στην προστατευόμενη περιοχή Υγροτόπου Μουστού

Διακόσιοι περίπου μαθητές του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους συνοδευόμενοι από τους δασκάλους τους πραγματοποίησαν μονοήμερη εκδρομή στην προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού. Από νωρίς το πρωί της Πέμπτης 8/12/2011 οι τρεις ξεναγοί του Φορέα Διαχείρισης αφού υποδέχθηκαν την κάθε σχολική ομάδα στον υγρότοπο Μουστού, ενημέρωσαν μαθητές και εκπαιδευτικούς για τα σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων μεταναστευτικών πουλιών. Κατά τη διάρκεια της ξενάγησης τονίστηκε η μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του υγροτόπου Μουστού και η ιδιαίτερη σπουδαιότητά του για τα μεταναστευτικά πουλιά καθώς αποτελεί τον μόνο αξιόλογου μεγέθους υγρότοπο στην Ανατολική Πελοπόννησο. Οι ξεναγοί, κέντρισαν το ενδιαφέρον των μαθητών δίνοντάς τους τη δυνατότητα να «ανακαλύψουν» είδη των πουλιών με την χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια και τηλεσκόπιο).

Η ξενάγηση της κάθε σχολικής ομάδας ολοκληρώθηκε με τη διανομή φυλλαδίων του Φορέα Διαχείρισης με χρήσιμες πληροφορίες για την βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής.

Επίσκεψη – ξενάγηση της 3^{ης} τάξης ΕΠΑΛ Άστρους, Τμήμα Υγείας Πρόνοιας, Βρεφονηπιοκόμων στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους

Οι μαθήτριες του Τμήματος Υγείας και Πρόνοιας της 3^{ης} τάξης ΕΠΑΛ Άστρους συνοδευόμενες από δύο καθηγητές τους επισκεφτήκαν το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους την Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου 2011. Οι μαθήτριες αφού ενημερώθηκαν για το καθεστώς προστασίας της περιοχής του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, ξεναγήθηκαν στου χώρους της Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος του Κέντρου από την αρμόδια ξεναγό.

Συνολικά οι επισκέψεις και οι ξεναγήσεις στα Κέντρα Πληροφόρησης καθώς και στην Προστατευόμενη Περιοχή του Υγροτόπου Μουστού παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ - ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2011

Μήνας	α/α	Ημερομηνία	Επισκέπτης	Άτομα	Προσωπικό που συμμετείχε στην ξενάγηση	Θέση ξενάγησης
Ιανουάριος	1		ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ	42	Δημητρακοπούλου Αγγελική	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου
Φεβρουάριος	2		ΕΠΑΛ ΑΣΤΡΟΥΣ	20	Δημητρακοπούλου Αγγελική, Βαξεβανίδου Ζαφείρω	ΚΠΕ Άστρους
Φεβρουάριος	3		ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ	42	Δημητρακοπούλου Αγγελική, Βαξεβανίδου Ζαφείρω	ΚΠΕ Άστρους
Απρίλιος	4	9/4/2011	2ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΑΘΗΝΑΣ	45	Δημητρακοπούλου Αγγελική, Αναστασιάδη Αγνή	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου
Μάιος	5	9/5/2011	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓ. ΠΕΤΡΟΥ	9	Αναστασιάδη Αγνή, Πανταζή Κατερίνα	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου
Μάιος	6	9/5/2011	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΣΤΡΙΟΥ	5	Αναστασιάδη Αγνή, Πανταζή Κατερίνα	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου
Ιούνιος	7	29/6/2011	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΥΡΟΥ	15	Πανταζή Κατερίνα	ΚΠΕ Άστρους & Υγρότοπος Μουστού
Οκτώβριος	8	12/10/2011	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΡΑΛΙΟΥ ΑΣΤΡΟΥΣ	48	Αναστασιάδη Αγνή	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου
Νοέμβριος	9	8/11/2011	ΕΠΑΛ ΑΣΤΡΟΥΣ	15	Πανταζή Κατερίνα	ΚΠΕ Άστρους
Νοέμβριος	10	30/11/2011	2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΓΟΥΣ	100	Πανταζή Κατερίνα, Αρβανίτης Διαμαντής	ΚΠΕ Άστρους & Υγρότοπος Μουστού
Δεκέμβριος	11	7/12/2011	5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	25	Πανταζή Κατερίνα	Υγρότοπος Μουστού

			ΤΡΙΠΟΛΗΣ			
Δεκέμβριος	12	8/12/2011	3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΓΟΥΣ	200	Πανταζή Κατερίνα, Αρβανίτης Διαμαντής, Αναστασιάδη Αγνή	Υγρότοπος Μουστού
Δεκέμβριος	13	16/12/2011	ΕΠΑΛ ΑΣΤΡΟΥΣ	8	Πανταζή Κατερίνα	ΚΠΕ Άστρους
ΣΥΝΟΛΟ	11			574		

Εκδηλώσεις – Περιβαλλοντική ενημέρωση

Ο Φορέας Διαχείρισης κατά την περίοδο Απρίλιος - Δεκέμβριος 2011 συμμετείχε σε διάφορες περιβαλλοντικές δράσεις οι οποίες συνοπτικά ήταν οι ακόλουθες:

1. Συμμετοχή για 3^η συνεχόμενη χρονιά στην πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο» κατά το διάστημα από 9 έως 13 Μαΐου 2011 με στόχο την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όλων των πολιτών, την ενδυνάμωση του θεσμού του εθελοντισμού, αλλά και την αντίστοιχη κινητοποίηση του κράτους στο σύνολό του, γύρω από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είδη και οικοτόποι από τα απορρίμματα. Στους καθαρισμούς της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωνα συμμετείχαν πάνω από τετρακόσιοι (400) εθελοντές μεταξύ των οποίων μαθητές, εκπαιδευτικοί, δύτες, ψαράδες, κτηνοτρόφοι, σύλλογοι, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και των Σωμάτων Ασφαλείας αλλά και μεμονωμένοι πολίτες.

Εκτός της συλλογής σκουπιδιών, οι μαθητές παρουσίασαν θεατρικά δρώμενα, ποιήματα, τραγούδια και ζωγραφιές με θέμα την προστασία του περιβάλλοντος και την ανακύκλωση και συμμετείχαν σε δημιουργικές δραστηριότητες παρατήρησης και καταγραφής των απορριμμάτων.

2. Περιβαλλοντική ενημέρωση για τον Πάρνωνα με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος κατά το διάστημα 6 έως 9 Ιουνίου 2011. Ο Φορέας Διαχείρισης διοργάνωσε ένα τετράημερο μαθητικών δράσεων τόσο στην Αρκαδία όσο στη Λακωνία με στόχο την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και την αφύπνιση της περιβαλλοντικής συνείδησης μαθητών αλλά και τη συμμετοχή τους σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες. Το πρόγραμμα περιλάμβανε ατομικές και συλλογικές δράσεις με θέμα «Δάση: Η Φύση στην Υπηρεσία σας». Στις δραστηριότητες συμμετείχαν πάνω από 200 μαθητές από τα Δημοτικά Σχολεία, Καρυών Λακωνίας, Λεωνιδίου, Αγίου Πέτρου, Καστρίου και Αγίου Ανδρέα Κυνουρίας.
3. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στην ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ στην Καστάνιτσα Κυνουρίας με δύο στοχευμένες δράσεις οι οποίες συνοπτικά περιλάμβαναν: α. 31/7/2011 ειδική ημερίδα με θέμα «Προστασία του Πάρνωνα - εθελοντική αυτοοργάνωση - συντονισμός» β. 7/8/2011 Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για παιδιά. Ο βασικός σκοπός της συμμετοχής του Φορέα Διαχείρισης στη Γιορτή του Δάσους ήταν η ενημέρωση των μικρών μαθητών και των πολιτών και την ευαισθητοποίησή τους σε θέματα φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος και ιδιαίτερα σε αυτά που αφορούν στην ευαίσθητη περιοχή του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού.

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων ο Φορέας Διαχείρισης σχεδίασε και εκτύπωσε ειδικό έντυπο ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης το οποίο και διανεμήθηκε δωρεάν σε κατοίκους και επισκέπτες της Καστάνιτσας.

4. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στην ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΦΑΡΑΓΓΙΩΝ στη Σίταινα Αρκαδίας με στόχο την προστασία, τη σήμανση και την εν γένει αξιοποίησή τους προκειμένου να αναδειχθεί η δυναμική τους. Στα πλαίσια της εκδήλωσης έγινε προβολή της παρουσίασης με θέμα: Φαράγγια «Οι όμορφες ρυτίδες της γης» για την περίπτωση του φαράγγιου του Λούλουγγα, το γεωλογικό του υπόβαθρο, τη δημιουργία και τον αναπτυξιακό ρόλο του στην ευρύτερη περιοχή, από το εξειδικευμένο προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Με αφορμή την εκδήλωση, ο Φορέας Διαχείρισης σχεδίασε ειδικό έντυπο ενημέρωσης ευαισθητοποίησης πολιτών και φορέων, το οποίο περιείχε χρήσιμες πληροφορίες για τα φαράγγια του Πάρνωνα, το σχηματισμό και τη γεωλογία τους αλλά και για την αξία και την προσφορά του δάσους, το καθεστώς λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού καθώς και για τα βασικά δασικά είδη που απαντώνται στην προστατευόμενη περιοχή.

5. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στην Ποδηλατοδρομία του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας στις 25/9/2011 με στόχο να ενισχυθεί η προσπάθεια προώθησης τρόπων μετακίνησης φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικότερων όσον αφορά στην ποιότητα ζωής του πολίτη αλλά και να ευαισθητοποιηθούν μικροί και μεγάλοι για τη χρήση ποδηλάτου, μέσω μιας μαζικής μεταφοράς, καθώς και της πεζοπορίας, για έναν κόσμο με λιγότερα μηχανοκίνητα μέσα. Ο Φορέας Διαχείρισης συνέδραμε στην διοργάνωση οριοθετώντας την ποδηλατοδρομία των συμμετεχόντων μικρότερης ηλικίας με τα οχήματά του και διανέμοντας νερά σε όλους τους ποδηλάτες.
6. Διοργάνωση «Εκδήλωσης γνωριμίας με τα πουλιά» με αφορμή την Παγκόσμια Γιορτή για τα πουλιά την Κυριακή 2 Οκτωβρίου 2011. Με στόχο τη βελτίωση της δημόσιας πληροφόρησης για τη σημασία των πουλιών και των βιότοπων τους και συγχρόνως την προώθηση της διατήρησης σημαντικών περιοχών από τις οποίες εξαρτώνται τα περισσότερα υδρόβια και παρυδάτια πουλιά, όπως είναι ο υγρότοπος του Μουστού ο Φορέας Διαχείρισης διοργάνωσε εκδήλωση παρατήρησης μεταναστευτικών πουλιών στο πανοραμικό σημείο της λίμνης.

Οι συμμετέχοντες στην εκδήλωση (περισσότεροι από 100 άτομα) ενημερώθηκαν για τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά των μεταναστευτικών πουλιών και περιηγήθηκαν στην προστατευόμενη περιοχή, ακολουθώντας το δρόμο που καταλήγει στην παραλία ενώ παράλληλα είχαν τη δυνατότητα να παρατηρήσουν από κοντινή απόσταση τα πουλιά, από τα ειδικά παρατηρητήρια που έχουν εγκατασταθεί εκεί από το Δασαρχείο Κυνουρίας. Οι μικροί επισκέπτες μνήθηκαν στο μαγικό κόσμο των άγριων πουλιών, συμμετέχοντας σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες με θέμα τις αφρόπαπιες της λίμνης.

7. Περιβαλλοντικές δράσεις στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνισσας με αφορμή την Γιορτή Καστάνου 2011. Πιο συγκεκριμένα ο Φορέας Διαχείρισης διοργάνωσε την Παρασκευή 28 Οκτωβρίου «Περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά με θέμα το κάστανο» και το Σάββατο 29 Οκτωβρίου παρουσίαση για τα ερπετά του Πάρνωνα με θέμα «Οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του ανθρώπου». Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν παράλληλα με την υποδοχή και την ξενάγηση εκατοντάδων επισκεπτών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνισσας.

Η Γιορτή Καστάνου πλαισιώθηκε την Παρασκευή 28/10 με περιβαλλοντικές δραστηριότητες του Φορέα Διαχείρισης για τους μικρούς επισκέπτες. Συγκεκριμένα, οι μικροί μας φίλοι είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν παρουσίαση με θέμα «Οι αχινόι του δάσους», να ζωγραφίσουν και να

συμπληρώσουν γρίφους για το κάστανο και τέλος να συμμετέχουν σε καστανοδομίες.

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης την επομένη, φιλοξένησε την παρουσίαση της ερπετοπανίδας του Πάρνωνα με θέμα «Οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του πλανήτη μας», με έμφαση στα ενδημικά είδη της προστατευόμενης περιοχής και στην επιτακτική ανάγκη για την προστασία τους, που πραγματοποιήθηκε από το εξειδικευμένο προσωπικό του Φορέα.

8. 2η εκδήλωση παρατήρησης άγριας ορνιθοπανίδας στην προστατευόμενη περιοχή Υγροτόπου Μουστού, την Κυριακή 27/11. Μικροί και μεγάλοι, με τη βοήθεια των οδηγών αναγνώρισης, του ειδικού εξοπλισμού παρατήρησης (κιάλια/ τηλεσκόπιο, φωτογραφικό υλικό) και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, παρατήρησαν την άγρια ορνιθοπανίδα του Υγροτόπου Μουστού, αναγνωρίζοντας την αξία του ως σημαντικού σταθμού ανεφοδιασμού των πουλιών για το μεταναστευτικό τους ταξίδι.
9. Καθαρισμός Μονοπατιού στην περιοχή της Μονής Ελώνης. Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην πρωτοβουλία της Ομάδας Διάσωσης & Πυροπροστασίας Νότιας Κυνουρίας «Αγιελήδι» με στόχο τη συντήρηση, τον εξωραϊσμό και την εξυγίανση των υφιστάμενων πεζοπορικών διαδρομών στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού.

Σκοπός, του καθαρισμού και της διαμόρφωσης των μονοπατιών, ήταν η βελτίωση της βατότητας και η διαπλάτυνση και η διάνοιξη του μονοπατιού σε σημεία που κρίθηκε απαραίτητη, ώστε να δημιουργηθεί ελεύθερη επιφάνεια ικανή να επιτρέπει την διάβαση των επισκεπτών.

Κατάρτιση – Επιμόρφωση προσωπικού

Τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης κατά την περίοδο Απρίλιος – Δεκέμβριος 2011 συμμετείχαν σε επιμορφωτικά σεμινάρια που υλοποιήθηκαν από τρίτους, τα οποία παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω.

1. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο 4ήμερο σεμινάριο του ΚΠΕ Καστρίου 23-26 Ιουνίου 2011. Η Πρόεδρος και ο βιολόγος του Φ.Δ., οι 3 ξεναγοί και οι 2 φύλακες του Αγ. Πέτρου παρακολούθησαν το σεμινάριο που αφορούσε κυρίως στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Το πρόγραμμα περιλάμβανε μεταξύ άλλων εισηγήσεις αναφορικά με την υπαίθρια εκπαίδευση, το οικοσύστημα και την χλωρίδα του Πάρνωνα, αλλά και επιτόπια μελέτη των δασικών οικοσυστημάτων μαύρης Πεύκης και

Κεφαλληνιακής ελάτης, μελέτη των δασικών οικοσυστημάτων καστανιάς και δρυπώδη άρκευθου, πεζοπορία έως την κορυφή Άνω Τούρλα και μελέτη των ανωδασικών οικοσυστημάτων, ενδημικών φυτών, ορνιθοπανίδας και τοπίου, συλλογή βιωματικού υλικού και μελέτη του με χρήση στερεοσκοπίου, αναγνώριση και συλλογή μυκοχλωρίδας, βρώσιμων, αρωματικών, φαρμακευτικών φυτών, παρατήρηση ορνιθοπανίδας κ.α.

2. Συμμετοχή σε επιμορφωτικό σεμινάριο του ΚΠΕ Καστρίου, 18-20 Νοεμβρίου 2011. Οι τρεις ξεναγοί του Φορέα Διαχείρισης, μαζί με ένα φύλακα, συμμετείχαν στο τριήμερο εκπαιδευτικό σεμινάριο με θέμα: Εαυτός & Ομάδα στο Περιβάλλον» που διοργανώθηκε από το ΚΠΕ Καστρίου και πραγματοποιήθηκε από τις 18-30 Νοεμβρίου 2011 τόσο στις αίθουσες του ΚΠΕ όσο και σε φυσικά μονοπάτια της περιοχής. Το εκπαιδευτικό σεμινάριο που απευθυνόταν σε ενήλικες 25-64 ετών αφορούσε στη σύνδεση των μελών μιας ομάδας με τα στοιχεία του περιβάλλοντος χώρου, καθώς και στο περιβαλλοντικό μονοπάτι και στη σύνθεση κατασκευασμάτων με υλικά από τη φύση.
3. Συμμετοχή σε επιμορφωτικό σεμινάριο από γιατρούς του Κέντρου Υγείας Άστρους για την παροχή Α΄ βοηθειών, στις 23 Νοεμβρίου 2011. Το σεμινάριο αυτό παρακολουθήθηκε από όλα τα μέλη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης. Η Διευθύντρια του Κέντρου Υγείας σε συνεργασία με ειδικευόμενη ιατρό παρουσίασαν στο προσωπικό του Φορέα το τι θα πρέπει να περιέχει ένα κουτί πρώτων βοηθειών, τον τρόπο αντιμετώπισης της καρδιοαναπνευστικής ανακοπής, της εξωτερικής αιμορραγίας, των εγκαυμάτων, των κρουπαγημάτων, της πνιγμονής, της θερμοπληξίας, της ηλεκτροπληξίας, των αλλεργιών και των καταγμάτων, των τσιμπημάτων των εντόμων και των όφρων καθώς παρουσιάστηκε και ο ορθός τρόπος καθαρισμού τραυμάτων.

Επίσης υλοποιήθηκαν εσωτερικά επιμορφωτικά σεμινάρια για όλα τα μέλη του προσωπικού για την απόκτηση στοχευμένων γνώσεων σε θέματα αρμοδιότητας του Φορέα. Κατά το έτος 2011 υλοποιήθηκαν τα εξής:

1. Εκπαίδευση προσωπικού με θέμα «Προστατευόμενες Περιοχές, ΚΥΑ 33999/2010 και Νόμος 3937/11 περί Βιοποικιλότητας». Η παρουσίαση έγινε από τον κ. Δημόπουλο Παν. από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, τον κ. Χρυσομάλλη Χρ. από το ΥΠΕΚΑ, Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχ/σης Φυσικού Περιβάλλοντος και την κα. Δαλάκα Αν. από το ΥΠΕΚΑ Δ/ση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος.

2. Εκπαίδευση προσωπικού με θέμα «Υγρότοποι: λειτουργίες, αξίες, απειλές». Η παρουσίαση έγινε από την Πρόεδρο του Φορέα Διαχείρισης κα. Μαρία Αναγνωστοπούλου.
3. Εκπαίδευση προσωπικού με θέμα «Επικίνδυνα Ερπετά». Η παρουσίαση έγινε από τον βιολόγο του Φορέα Διαχείρισης Δρ. Τρυφωνόπουλο Γιώργο.
4. Εκπαίδευση προσωπικού με θέμα «Πυροφύλαξη και πυροπροστασία στον Πάρνωνα». Η παρουσίαση στο πεδίο έγινε από τον κ. Μπαζίγο Παν. Δασολόγο και πρώην μέλος του ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης, εκπροσωπώντας την Περιφέρεια Πελοποννήσου.
5. Εκπαίδευση προσωπικού με θέμα «Τρόποι αντιμετώπισης διαφόρων ειδών παρεμβάσεων στην προστατευόμενη περιοχή». Η παρουσίαση έγινε από την Καλαμούτσου Παρασκευή από την Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Δελτία τύπου

Το Τμήμα Πληροφόρησης Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας είναι μεταξύ άλλων υπεύθυνο για την επικοινωνία του Φορέα Διαχείρισης με τα τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ μέσω της αποστολής ενημερωτικών Δελτίων Τύπου.

Η θεματολογία των Δελτίων Τύπου υπήρξε ποικίλη και αφορούσε στις εκδηλώσεις, στις δράσεις του Φορέα και στις επισκέψεις σχολείων στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Αποστάλθηκαν συνολικά πάνω από είκοσι ενημερωτικά Δελτία συνοδευόμενα από πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με διασώσεις ορνιθοπανίδας και ερπετοπανίδας της προστατευόμενης περιοχής το Τμήμα Πληροφόρησης Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας απέστειλε τρία Δελτία Τύπου στα ΜΜΕ με τα παρακάτω θέματα:

1. Χτυπημένη χελώνα είδους *Caretta caretta* στο Παράλιο Άστρος
2. Διάσωση λευκού πελαργού (*Ciconia Ciconia*)
3. Τραυματισμένος ερωδιός είδους *Ardea cinerea*

Τα εν λόγω Δελτία Τύπου έκαναν τον γύρο των τοπικών και περιφερειακών ΜΜΕ με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού αναφορικά με την προστασία και τη διατήρηση του ευαίσθητου οικοσυστήματος της προστατευόμενης περιοχής του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου.

Πρόγραμμα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης μαθητών

Έναν από τους βασικούς στόχους του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας καθώς η σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον δομείται από τα πρώτα χρόνια της σχολικής του ζωής, αποτελεί η συνειδητοποίηση από τους μικρούς μαθητές ότι η ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος είναι ένα πολύ σημαντικό ζήτημα για τη διασφάλιση και την προστασία του.

Προκειμένου ο Φορέας Διαχείρισης να προβεί στην υλοποίηση του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης στα σχολεία ανακοίνωσε, καταρχήν, μέσω Δελτίων Τύπου στα τοπικά ΜΜΕ της ευρύτερης προστατευόμενης περιοχής, τη στελέχωση και λειτουργία των τριών Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Εν συνεχεία, τον Οκτώβριο 2011 εστάλη επιστολή προς το αρμόδιο Τμήμα Περιβαλλοντικής Αγωγής της Διεύθυνσης Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων του Υπουργείου Παιδείας, σχετικά με τη χορήγηση άδειας επίσκεψης του Φορέα Διαχείρισης στα σχολεία Αρκαδίας και Λακωνίας, εντός της προστατευόμενης περιοχής, η οποία και χορηγήθηκε στις 30/11/2011.

Εν συνεχεία αποστάλθηκαν επιστολές σε όλες τις σχολικές μονάδες εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού προκειμένου να γνωστοποιηθεί η έγκριση χορήγησης άδειας επίσκεψης σε αυτές από το αρμόδιο Υπουργείο Παιδείας, προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης. Παράλληλα, αποστάλθηκαν σχετικές ενημερωτικές επιστολές και στις υπόλοιπες σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των Νομών Αρκαδίας και Λακωνίας προκειμένου συνολικά όλοι οι υπεύθυνοι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης αλλά και οι μαθητές να:

- α) γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής
- β) ενημερωθούν για το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού,
- γ) μάθουν για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, Περιοχές Προστασίας της Φύσης, Περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 και τα Τοπία Φυσικού Κάλλους,
- δ) πληροφορηθούν για τα σπάνια και ενδημικά φυτά και τα είδη προς εξαφάνιση και τις τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

Στο πλαίσιο της παραπάνω επικοινωνίας και σε ανταπόκριση των υπεύθυνων καθηγητών περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ο Φορέας Διαχείρισης μέχρι το τέλος του 2011 έχει φιλοξενήσει και ξεναγήσει περίπου 425 μαθητές και συνοδούς εκπαιδευτικούς, τόσο στα Κέντρα Ενημέρωσης όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής, από σχολεία προερχόμενα εντός και εκτός των ορίων αυτής.

Το πρόγραμμα απευθύνεται τόσο σε μαθητές Α' βάθμιας και Β' βάθμιας εκπαίδευσης αλλά και σε φοιτητές και διάφορες άλλες ομάδες όπως π.χ. πολιτιστικοί, ορειβατικοί σύλλογοι κλπ.

Επισκέψεις πεδίου – Καταγραφή ειδών

Οι τρεις ξεναγοί του Φορέα Διαχείρισης συμμετέχουν ενεργά σε επισκέψεις πεδίου για την καταγραφή της πανίδας και χλωρίδας συμπληρώνοντας τα ειδικά Δελτία Παρακολούθησης που έχουν συνταχθεί από το προσωπικό του Φορέα. Είναι ειδικά εκπαιδευμένοι έτσι ώστε να φωτογραφίζουν τα είδη και να τα καταγράφουν, σημειώνοντας στο Δελτίο Παρακολούθησης τις ακριβείς γεωγραφικές συντεταγμένες όπου αυτά εντοπίστηκαν, την επιστημονική και την κοινή τους ονομασία, τις καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν και άλλες χρήσιμες πληροφορίες.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η ενίσχυση του προγράμματος παρακολούθησης και η εκπαίδευση των ξεναγών στην αναγνώριση ειδών με παράλληλη εποχική καταγραφή των πληθυσμού τους. Καθώς η καταγραφή ορισμένων ζωικών taxa είναι εφικτό να γίνει είτε άμεσα είτε έμμεσα χωρίς τη χρήση ειδικού υλικού πεδίου και εξειδικευμένων οργάνων, οι Ξεναγοί εργάζονται υποστηρικτικά στο τομέα αυτό. Σημειώνεται πως στο σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) που θα τεθεί σε εφαρμογή από το έτος 2012 οι Ξεναγοί θα συμβάλουν ως μέλη των Ομάδων Έργου στην καταγραφή και παρακολούθηση ειδών.

Δικτυακός Τόπος

Το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας, σε συνεργασία με τα υπόλοιπα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, συνεχώς εμπλουτίζει και ενημερώνει τον δικτυακό τόπο www.fdparnonas.gr προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι χρήστες του διαδικτύου να βρίσκουν επικαιροποιημένες πληροφορίες για τις υλοποιούμενες δράσεις του ΦΔ.

Στον δικτυακό τόπο υπάρχουν ενημερωμένες πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή, όπως αξιοθέατα και έθιμα του τόπου, μέρη για διαμονή και γενικά στοιχεία για το φυσικό περιβάλλον. Επιπλέον, παρουσιάζονται με σαφήνεια τα έργα που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης, χάρτες σε υψηλή ανάλυση με τα όρια του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, εφαρμογές video του ΦΔ και άλλες χρήσιμες πληροφορίες.

Κοινωνική δικτύωση

Έχοντας ως δεδομένο ότι το Facebook αποτελεί ένα από τα δημοφιλέστερα sites κοινωνικής δικτύωσης όπου όλοι έχουν ελεύθερη πρόσβαση στο να συμμετάσχουν σε δίκτυα που σχετίζονται π.χ. με φυσικές περιοχές, ο Φορέας Διαχείρισης αποφάσισε να δημιουργήσει τη δική του ιστοσελίδα. Το Facebook σήμερα αριθμεί πάνω από 800 εκατομμύρια ενεργούς χρήστες, κατατάσσοντάς το έτσι στη λίστα ταξινόμησης του Alexa ως ένα από τα δημοφιλέστερα web sites του πλανήτη (2° μετά το Google). Ο Φορέας Διαχείρισης θέλοντας να καλύψει όλα τα πεδία, μέσα και τρόπους επικοινωνίας, με στόχο την ολοκληρωμένη επικοινωνία με άτομα ή ομάδες με κοινά περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα δημιούργησε την ακόλουθη σελίδα <http://www.facebook.com/id=1538658621> στο facebook η οποία παρακολουθείται και ενημερώνεται καθημερινά.

Επίσης δημιουργήθηκε κανάλι στο YouTube <http://www.youtube.com/user/populus2012> όπου προβάλλονται οι δράσεις του Φορέα Διαχείρισης για τις οποίες παράχθηκαν εφαρμογές video για την καλύτερη επικοινωνία με τα ΜΜΕ.

Κεφάλαιο 6

ΦΥΛΑΞΗ

ΠΕ1

Γενική περιγραφή φύλαξης

Ο Φορέας Διαχείρισης προσέλαβε τον Απρίλιο του 2011, πέντε άτομα (Φύλακες/ Ειδικοί Δασικής Προστασίας) με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. Σκοπός ήταν η μεγαλύτερη δυνατή προστασία της περιοχής, για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για την πρόληψη και την αποτροπή τους. Η φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής αποτελεί βασική αρμοδιότητα του Φορέα.

Λόγω της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου του Φορέα, παρόλο που έχει εκδοθεί η Κ.Υ.Α. χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, το προσωπικό φύλαξης δεν έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους, και η φύλαξη ουσιαστικά περιορίζεται στην παρατήρηση, στην σύσταση και στην άμεση

ειδοποίηση των αρμόδιων, για έλεγχο, υπηρεσιών.

Τόσο για τους ορεινούς όγκους όσο και για την υγροτοπική περιοχή, ο Φορέας Διαχείρισης με τα μέσα που διαθέτει έφτασε γενικά σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο φύλαξης/προστασίας λόγω του ότι σε αυτό συνέβαλε η συνεχής εποπτεία, ενημέρωση, καθοδήγηση και συνεργασία των φυλάκων με όλα τα θεσμοθετημένα όργανα φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, όπως:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία

- Θηροφυλακή
- Αστυνομία

Τμήμα Επόπτευσης Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Τα μέσα που χρησιμοποίησε το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης κατά την περίοδο του έτους 2011 ήταν:

- α) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στο Άστρος
- β) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στον Άγιο Πέτρο
- γ) Ένα αγροτικό όχημα και ένας φύλακας στο Λεωνίδιο

Η διασπορά αυτή βοήθησε στην αποτελεσματικότερη και γρηγορότερη φύλαξη, με τα λιγότερα έξοδα μετακινήσεων. Κάθε όχημα και κάθε βάρδια περιλαμβάνει ένα οδηγό και σε ειδικές περιπτώσεις δύο υπαλλήλους. Ακολουθείται πρόγραμμα διαδρομών που συντάσσει ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.

Η προμήθεια σύγχρονου και αξιόπιστου εξοπλισμού επέτρεψε να παρέχονται πλέον στο πεδίο αναβαθμισμένες υπηρεσίες. Ο εξοπλισμός κάθε οχήματος ήταν:

- Ένα σταθερό και ένα φορητό ασύρματο, οι οποίοι χρησιμοποιούν τις συχνότητες των δύο Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αρκαδίας και Λακωνίας ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκονται (Αρκαδία ή Λακωνία). Οι ασύρματοι παραμένουν ανοικτοί καθ' όλη τη διάρκεια της βάρδιας, στην ανάλογη συχνότητα της περιοχής που βρίσκονται. Με αυτό τον τρόπο είναι πιο άμεση η επέμβαση της πυροσβεστικής υπηρεσίας και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης.
- Ένα βυτίο πυρόσβεσης χωρητικότητας 500 λίτρων και μάνικες πυρόσβεσης.
- Κιάλια, φακό, εργαλειοθήκη, αλυσοπρίονο, φωτογραφική μηχανή, φορητό GPS, οδηγό αναγνώρισης πουλιών/ φυτών/ ερπετών, ένα βίντι (εργάτης), αντιολισθητικές αλυσίδες κ.α.
- Αναλυτικοί χάρτες της περιοχής.
- Υπηρεσιακό κινητό τηλέφωνο.

Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας συμπληρώνονται τα εξής έντυπα:

- **Δελτίο Κίνησης Οχήματος:** όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τις χιλιομετρικές αποστάσεις, η ημέρα κίνησης και η αντιστοίχιση του τιμολογίου βενζίνης. Παραδίδεται στον υπεύθυνο φύλαξης και

αποστέλλεται μαζί με τα Μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών και τα αντίστοιχα τιμολόγια βενζίνης. Σημειώνεται ότι το όχημα κίνησης είναι είτε του Φορέα Διαχείρισης είτε ιδιωτικό όχημα.

- **Φύλλο Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης** (Βιβλίο Συμβάντων): όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τα διανυθέντα χιλιόμετρα και τυχόν παρατηρήσεις του υπαλλήλου. Χρησιμοποιείται για την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων Φύλαξης και αποτελεί παραδοτέο της φύλαξης.
- **Δελτίο Παρακολούθησης**: όπου καταγράφονται τα βιοτικά δεδομένα που εντοπίζονται και μαρκάρονται με το GPS, ώστε να υπάρχει επικοινωνία του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης.

Ο υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης είναι συνοπτικά αρμόδιος για:

- την κατάρτιση των **Μηνιαίων Προγραμμάτων Φύλαξης**, τα οποία αποτελούν το πρόγραμμα βαρδιών κάθε υπαλλήλου στη φύλαξη. Τα Μηνιαία Προγράμματα αποστέλλονται στην Επιθεώρηση Εργασίας μηνιαίως προς έγκριση.
- Την κατάρτιση του **Εβδομαδιαίου Προγράμματος Φύλαξης**, στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά οι διαδρομές κάθε υπαλλήλου. Υποχρεούται επίσης να το αποστέλλει σε κάθε συνεργαζόμενη υπηρεσία (πυροσβεστική, δασαρχείο κλπ), ώστε να γνωρίζουν οι αρμόδιες οι υπηρεσίες ποια σημεία εποπτεύονται καθημερινά.
- Συμπληρώνει πριν από κάθε κίνηση οχήματος την **Διαταγή Πορείας**, όπου αναγράφονται η ημερομηνία κίνησης, η αιτιολογία της κίνησης, και οι επιβαίνοντες στο όχημα. Αποστέλλεται μαζί με το **Δελτίο Κίνησης Οχήματος** και το αντίστοιχο τιμολόγιο βενζίνης στην Διαχειριστική Αρχή.
- Την σύνταξη του **Δελτίου Αυτοψίας**, σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης, με επισύναψη φωτογραφικής τεκμηρίωσης
- Την σύνταξη επιστολών και καταγγελιών σχετικών με τα Δελτία Αυτοψίας.
- Την τριμηνιαία ενημέρωση του Δ.Σ. σχετικά με το αντικείμενο φύλαξης.
- Συγκεντρώνει μηνιαίως τα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης, τα οποία αρχειοθετούνται ανά μήνα ως Μηνιαίο Βιβλίο Συμβάντων και χρησιμοποιούνται στην σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων Φύλαξης.
- Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων φύλαξης.
- Συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Τήρηση του φωτογραφικού αρχείου φύλαξης.

Καταγραφή παράνομων δραστηριοτήτων

Πυρκαγιές

Οι πυρκαγιές και κυρίως η πρόληψη τους, είναι ένα σημαντικό κομμάτι με το οποίο ασχολούνται οι φύλακες του Φ.Δ τόσο στις ορεινές περιοχές του Πάρνωνα όσο και στις πεδινές. Κατά την περίοδο αυτή διαμορφώνεται κατάλληλα ο εξοπλισμός των οχημάτων φύλαξης με βυτία πυρόσβεσης, χωρητικότητας 500 λίτρων νερού και μάνικες κατάσβεσης.

6. ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΣΤΟΝ ΠΑΡΝΩΝΑ

Η περίοδος επικινδυνότητας για πυρκαγιά ξεκινάει από αρχές Μαΐου και λήγει τέλος Οκτωβρίου. Οι φύλακες είχαν καθημερινή και συνεχή επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία (Αρκαδίας και Λακωνίας), μέσω ασυρμάτων, και έτσι κατάφερναν να ειδοποιούν έγκαιρα σε περίπτωση φωτιάς καθώς και να βοηθούν την Πυροσβεστική στο έργο της περιπολώντας σε περιοχές που δεν μπορούσαν αυτοί να μεταβούν λόγω

περικοπών κινήσεων και κονδυλίων της υπηρεσίας τους.

Την περίοδο που διανύθηκε, συμμετείχαν σε 18 κατασβέσεις σε δασικά οικοσυστήματα και μη, με μικτά κλιμάκια της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας καθώς και έγιναν 17 συστάσεις για κάψιμο ξερών χόρτων και κλαδιών. Τα αίτια των παραπάνω πυρκαγιών ήταν, τις περισσότερες φορές, από αμέλεια, ελάχιστες θεωρήθηκαν ως εμπρησμός, ενώ μερικές ξέσπασαν λόγω κεραυνών.

Η άψογη συνεργασία με το Πυροσβεστικό Σώμα Αρκαδίας και Λακωνίας, επέφερε σημαντικότερα αποτελέσματα στην αποτροπή και άμεση επέμβαση στα λιγοστά περιστατικά πυρκαγιών που είχαμε κατά τη θερινή περίοδο του 2011.

Συλλογή τσαγιού και ειδών χλωρίδας

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ. αριθμ. 33999/2010, δεν επιτρέπεται η συλλογή φυτών χωρίς ειδική άδεια από το αρμόδιο Δασαρχείο. Στα φυτά αυτά κατατάσσονται κυρίως το τσάι (*Sideritis clandestina*) του Πάρνωνα, η ρίγανη (*Origanum onites*) καθώς και άλλα τοπικά ενδημικά είδη της περιοχής.

7. ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΣΑΓΙΟΥ

Το Δασαρχείο Σπάρτης είναι αρμόδιο για την περιοχή του Πάρνωνα που φύεται το τσάι και σε συνεργασία με τους φύλακες του Φ.Δ. προσπάθησαν

να αποτρέψουν την αλόγιστη συλλογή και εμπορία του. Με την αλλαγή του ωραρίου των φυλάκων κατά τη

περίοδο συγκομιδής του – μήνες Μάιος με Αύγουστο – αλλά και με συγκεκριμένα εβδομαδιαία δρομολόγια, στις περιοχές του Πάρνωνα όπου φύεται, οι φύλακες κατάφεραν να αποτρέψουν τέτοια περιστατικά. Συνολικά καταγράφηκαν μόνο τρία, από τα οποία στο ένα έγινε κατάσχεση τεσσάρων τσουβαλιών τσαγιού από το δασοφύλακα (Δασαρχείου Κυνουρίας) της περιοχής του Αγίου Πέτρου.

Επιχωματώσεις – Απόρριψη απορριμμάτων

8. ΕΠΙΧΩΜΑΤΩΣΕΙΣ

Πλήθος χώρων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων αλλά και επιχωματώσεων καταγράφηκαν από τους φύλακες του Φ.Δ. σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής. Για την ακρίβεια καταγράφηκαν 94 περιπτώσεις από τις οποίες οι 41 ήταν επιχωματώσεις και οι 52 απορρίψεις απορριμμάτων. Σε 11 από αυτές στις οποίες ο παραβάτης πιάστηκε επ' αυτοφώρω, έγιναν συστάσεις και απομακρύνθηκαν από τα σημεία απόρριψης.

Έντονη παρουσία της συγκεκριμένης παράνομης δραστηριότητας ήταν και είναι, στις περιοχές των ρεμάτων κυρίως του Τάνου, Βρασιάτη, Έλος Κάτω Βερβένων αλλά και Δαφνών. Σε συνέχεια του εντοπισμού και της καταγραφής

των θέσεων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων, ενημερώθηκαν οι αρμόδιες υπηρεσίες, όπως οι Δήμοι, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το ΥΠΕΚΑ και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελ/σου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με επιστολές και προφορικά. Ήδη έχουν προβεί και έχουν ολοκληρώσει τη συλλογή- μεταφορά των απορριμμάτων και μπαζών τουλάχιστον σε 15 από τις παραπάνω περιπτώσεις.

9. ΛΑΘΡΑΛΙΕΙΑ

Λαθραλιεία

Η καθημερινή επόπτευση της απόλυτου προστασίας περιοχής του Υγροτόπου Μουστού, όπου και απαγορεύεται κάθε είδους δραστηριότητας, είχε ως αποτέλεσμα την μείωση των κρουσμάτων του παράνομου ψαρέματος το οποίο γίνεται κυρίως κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Το γεγονός ότι δεν υπάρχει επαρκής σήμανση, που να δηλώνει την απαγόρευση της εν λόγω δραστηριότητας, δεν διευκόλυνε τη δουλειά των φυλάκων, οι οποίοι ενημέρωναν αρχικά τους παραβάτες και στη συνέχεια τους απομάκρυναν από το σημείο. Έγιναν συνολικά 7 συστάσεις στην περιοχή του Μουστού.

10. ΑΜΜΟΛΗΨΙΕΣ

Λοιπές παράνομες δραστηριότητες

Αμμοληψίες: η συγκεκριμένη δραστηριότητα διενεργείται κυρίως στην περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στα ρέματα του Τάνου και Βρασιάτη. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2011 εντοπίστηκαν μόλις δύο

περιπτώσεις αμμοληψιών.

11. ΡΙΨΕΙΣ
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Απορρίψεις υγρών αποβλήτων: αφορά κυρίως υγρά απόβλητα ελαιοτριβείων, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, από ελαιοτριβεία της περιοχής κατά τους μήνες συγκομιδής ελαιοκάρπων. Υπάρχουν σταθερά σημεία απόρριψης των εν λόγω λυμάτων και ο Φορέας κατήγγειλε το γεγονός με επιστολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες. Η απόθεση των αποβλήτων στις συγκεκριμένες περιοχές γίνεται εδώ και χρόνια, όπως αποδεικνύεται από σχετικές αεροφωτογραφίες.

Λαθροθηρία: Τα επτά καταφύγια Άγριας Ζωής που υπάρχουν στην περιοχή του Φ.Δ. κάνουν ιδιαίτερα δύσκολο το έργο των φυλάκων αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει εμφανιστεί κάποιο

ιδιαίτερο κρούσμα λαθροθηρίας. Η πολύ καλή συνεργασία με τη θηροφυλακή και τους κυνηγητικούς συλλόγους καθώς και οι συνεχείς περιπολίες βοήθησε αρκετά στη πρόληψη και καταστολή της λαθροθηρίας. Ένα μειονέκτημα του Φ.Δ., πέραν της ελλιπέστατης νομοθεσίας περί αρμοδιοτήτων, είναι το ωράριο εργασίας, το οποίο δεν είναι δυνατόν να εκτελείται κατά τις νυχτερινές και πρώτες πρωινές ώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην έχουν εντοπιστεί κρούσματα λαθροθηρίας, ενώ είναι γνωστό ότι υπάρχουν, κυρίως τις νυχτερινές ώρες.

Λοιπές αρμοδιότητες και δραστηριότητες

Καταγραφή πανίδας ορνιθοπανίδας

άγριας
και

Μία από τις βασικές αρμοδιότητες του Τμήματος Φύλαξης αποτελεί και η Καταγραφή και Παρακολούθηση ειδών, στα πλαίσια της συμμετοχής του στο Πρόγραμμα Καταγραφής & Παρακολούθησης ειδών και τύπων οικοτόπων, στην περιοχή

12. ΝΕΚΡΗ CARETTA CARETTA

ευθύνης του Φορέα.

Κατά τη διάρκεια των περιπολιών τους οι φύλακες είχαν τη δυνατότητα να κάνουν παρακολούθηση διαφόρων ειδών ορνιθοπανίδας και άγριας πανίδας.

13. ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ ΣΤΑΧΤΟΤΣΙΚΝΙΑΣ

Η χρήση οδηγών για ερπετά/ πτηνά/ θηλαστικά, κιαλιών και φωτογραφικών μηχανών ήταν τα κύρια μέσα για να κάνουν αναγνώριση στο πεδίο ενώ με τη χρήση GPS κατάφερναν να καταγράφουν το ακριβές σημείο και την περιοχή που βρίσκονταν.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν θα χρησιμοποιηθούν στην καταγραφή και

χαρτογράφηση της ζωογεωγραφίας των ειδών της προστατευόμενης περιοχής.

Καταγράφηκαν περίπου 50 είδη ζωντανών ατόμων και 15 είδη νεκρών τα οποία παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΓΡΙΑΣ ΠΑΝΙΔΑΣ ΚΑΙ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΦΔ ΌΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2011

Κοινή ονομασία / Λατινική ονομασία Είδους	Τύπος ευρήματος / Αριθμ. ατόμων
Πορφυροτσικνιάς/ <i>Ardeapurpurea</i>	1
Στρειδοφάγος/ <i>Haematopusostralegus</i>	1
Ποταμοσφυρική/ <i>Charadriusdubius</i>	5
Νανοβουτηχτάρι/ <i>Tachybaptusruficollis</i>	3
Ακτίτης/ <i>Actitishypoleucos</i>	1
Κιτρινοσουσουράδα/ <i>Motacillaflava</i>	1
Κρυποτσικνιάς/ <i>Ardeolaralloides</i>	3
Μαυρολαίμης/ <i>Saxocolatorquata</i>	1
Σφυριχτάρι/ <i>Anaspenelope</i>	1
Κορμοράνος/ <i>Phalacrocoraxcarbo</i>	2
Τσαλαπετεινός/ <i>Urupaerops</i>	2
Πρασινοκέφαλη πάπια/ <i>Anasplatyrhynchos</i>	1
Μικροτσικνιάς/ <i>Ixobrychusminutus</i>	1
Νεροκοτσέλα/ <i>Rallusaquaticus</i>	1
Σταχτοτσικνιάς/ <i>Ardeacinerea</i>	13

Λευκοτσικνιάς/ <i>Egretta garzetta</i>	13
Μεσογειακή χελώνα/ <i>Eurotestudo hermanni</i>	1
Ασινόφιδο/ <i>Coronella austriaca</i>	1
Πελοποννησιακή γουστέρα/ <i>Podarcis peloponnesiaca</i>	1
Κρασπεδωτή χελώνα/ <i>Testudo marginata</i>	4
Γραικοχελώνα/ <i>Testudo graeca</i>	1
Τρανόσαυρα/ <i>Lacerta trilineata</i>	1
Ζαρκάδι/ <i>Capreolus capreolus</i>	1
Τσακάλι/ <i>Canis aureus</i>	4

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΝΕΚΡΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ ΚΑΙ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑΣ

Κοινή ονομασία / Λατινική ονομασία Είδους	Τύπος ευρήματος / Αριθμ. ατόμων
Λαφίτης τετράγραμμος/ <i>Elaphe quatuorlineata</i>	1
Καρέτα/ <i>Caretta caretta</i>	3
Δεντρογαλιά/ <i>Hierophis gemonensis</i>	2
Σαπίτης / <i>Malpolon monspessulanus</i>	4
Τρανόσαυρα/ <i>Lacerta trilineata</i>	2
Σκαντζόχοιρος/ <i>Erinaceus concolor</i>	1
Άσβός/ <i>Meles meles</i>	1
Χουχουριστής/ <i>Strix aluco</i>	1
Τσακάλι/ <i>Canis aureus</i>	1

Εκπαίδευση – Επιμόρφωση

Κατά την έναρξη της πρόσληψής τους αλλά και κατά τη διάρκεια του έτους, οι φύλακες παρακολούθησαν σεμινάρια εκπαίδευσης- επιμόρφωσης από υπηρεσίες που έχουν ως αντικείμενο τη φύλαξη και εποπτεία, όπως είναι η Πυροσβεστική Υπηρεσία, τα Δασαρχεία αλλά και από φορείς που ειδικεύονται στην προστασία του περιβάλλοντος – ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Περιφέρειας Πελοποννήσου. Όλα αυτά συνέβαλαν στο να βρεθούν στο πεδίο αρκετά προετοιμασμένοι τόσο για τον εντοπισμό όσο και για την αντιμετώπιση των παράνομων δραστηριοτήτων.

Συντήρηση υποδομών - Τεχνική Υποστήριξη

Η συντήρηση κτηριακών υποδομών, του παραπάνω εξοπλισμού του Φορέα καθώς και η συντήρηση των μονοπατιών στην προστατευόμενη περιοχή, των παρατηρητηρίων κλπ. είναι μια από τις αρμοδιότητες των φυλάκων καθώς επίσης και η υποστήριξη, εξυπηρέτηση και ο έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής και η ενημέρωσή τους για τα υπάρχοντα μέτρα προστασίας της περιοχής. Κατά τη διάρκεια του

2011, συντηρήθηκαν οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του Υγροτόπου Μουστού, οι οποίες είχαν υποστεί βεβηλώσεις.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές φορές οι φύλακες συμμετέχουν στη διευκόλυνση της κίνησης του προσωπικού του Φορέα ή άλλου εξουσιοδοτημένου οργάνου.

Συνεργασίες εντός του Φορέα

Το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας είναι αυτό με το οποίο έχουν άμεση επαφή και συνεννόηση για την ξενάγηση ομάδων επισκεπτών (σχολείων, πεζοπόρων κ.λπ.) στην προστατευόμενη περιοχή. Στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας είναι και η λειτουργία των Κέντρων Ενημέρωσης του Πάρκου στο Άστρος, Άγιο Πέτρο και Καστάνιτσα, από τους φύλακες σε έκτακτες περιπτώσεις κατά την απουσία των ξεναγών και η άμεση συμβολή των φυλάκων σε όλες τις δράσεις – εκδηλώσεις Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης.

Το δεύτερο Τμήμα με το οποίο συνεργάζονται είναι αυτό της Προστασίας και Διαχείρισης για την υποστήριξη/υλοποίηση εργασιών διαχείρισης, για την αναγνώριση ειδών πανίδας και χλωρίδας και για την ορθή υποστήριξη των αυτοψιών και επιστολών που αποστέλλονται σχετικά με τις καταγγελίες παράνομων δραστηριοτήτων.

Συμπεράσματα

Κάνοντας χρήση της γνώσης που αποκτήθηκε στο πεδίο και στο αντικείμενο της φύλαξης πρέπει να απαντηθεί πρώτα το ερώτημα αν η φύλαξη πέτυχε ή όχι τους στόχους της. Η γενική άποψη που απορρέει από τα αποτελέσματα του Τμήματος είναι πως η φύλαξη κρίνεται επαρκής και αυτό το αποδεικνύουν τα νούμερα που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου και τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία όσον αφορά τις παράνομες ενέργειες. Παρόλο που οι φύλακες περιορίζονταν στην επίβλεψη και την εποπτεία της περιοχής χωρίς να μπορούν να κάνουν ουσιαστικό έλεγχο όταν εντόπιζαν οποιαδήποτε παράβαση, η παρουσία τους και μόνο στο πεδίο με τις περιπολίες που πραγματοποιούσαν έπαιξε ανασταλτικό ρόλο.

Ανάλυση παράνομων συμπεριφορών

Για το χρονικό διάστημα Απρίλιος 2011 με Δεκέμβριος 2011 έγιναν πολλαπλές καταγραφές παράνομων δραστηριοτήτων, οι οποίες έχουν καταχωρηθεί στα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει περιληπτικά τις προαναφερόμενες δραστηριότητες:

Παράνομες Δραστηριότητες	
Λαθραλιεία	7
Κάψιμο κλαδιών & χόρτων	17
Απορρίψεις απορριμμάτων	53
Απορρίψεις μπαζών	11
Επιχωματώσεις	41
Συλλογή τσαγιού	2
Κατάσχεση τσαγιού	1
Πυρκαγιές	18
Αποκατάσταση μετά από ρύπανση	15

Συνεργασίες φύλαξης

Στο επίπεδο των συνεργασιών ο Φ.Δ. κατάφερε να εμπλέξει όσο το δυνατόν περισσότερους ενεργούς φορείς και να συνεργάζεται στενά όχι μόνο με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου αλλά και με υγιείς κοινωνικές ομάδες (κτηνοτρόφους, παραγωγούς, συνεταιρισμούς κ.α.) των οποίων η συνεργασία είναι πολλές φορές ουσιαστική και ωφέλιμη.

Σχέδιο φύλαξης

Το σχέδιο φύλαξης εκπονήθηκε από το Φ.Δ. και σύμφωνα με αυτό πραγματοποιήθηκε η φύλαξη από το προσωπικό για το παρόν χρονικό διάστημα. Μέχρι σήμερα κρίνεται επαρκές και ολοκληρωμένο αλλά είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να επεξεργάζεται ο Φ.Δ. κάθε χρόνο ανάλογα με τα νέα δεδομένα που μπορεί να προκύπτουν στο αντικείμενο της φύλαξης. Το Σχέδιο Φύλαξης συνοδεύεται από ένα εκτενέστατο τεύχος χαρτών, οι οποίοι είναι βασικοί άξονες για την υλοποίηση του Σχεδίου Φύλαξης.

Προσωπικό

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο τομέας του προσωπικού παρουσιάζει πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φ.Δ. εξαπλώνονται σε δύο Νομούς (Αρκαδίας, Λακωνίας) καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1.147.000 στρέμματα. Είναι φανερό ότι με μόνο πέντε φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη

τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η ταυτόχρονη επόπτευση όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης

έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, μένουν να είναι οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί.

Εξοπλισμός

Ο σύγχρονος και αξιόπιστος εξοπλισμός του εν λόγω τμήματος, βοήθησε στην πολύ καλή παρουσία του στο πεδίο και τα αποτελέσματα δικαιώνουν τις επιλογές του Φορέα στην προσπάθεια καταστολής παράνομων δραστηριοτήτων.

Έλλειψεις

Η βασικότερη έλλειψη του Τμήματος αποτελεί η ανεπάρκεια στην δυνατότητα ανακριτικών αρμοδιοτήτων, κάτι που αποδεδειγμένα θα απέφερε πολλά περισσότερα θετικά αποτελέσματα.

Προτάσεις

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, θέτονται προτάσεις οι οποίες θα πρέπει να εφαρμοστούν κατά τη νέα περίοδο του έτους 2012, για να δώσουν στην προστατευόμενη περιοχή μία φύλαξη που ως μοναδικό αποτέλεσμα θα έχει την αποτροπή και καταστολή των παράνομων ενεργειών.

Επιμόρφωση-Εκπαίδευση

Η συνεχή επιμόρφωση - εκπαίδευση των φυλάκων, με σεμινάρια από διάφορους ενεργούς φορείς και όργανα, σε θέματα που αφορούν τον τομέα τους θα σπλίσει το προσωπικό με ακόμα περισσότερα προσόντα ώστε να είναι ακόμη πιο αποτελεσματική η προστασία.

Συνεργασίες

Στο θέμα των συνεργασιών είναι αναγκαίο να γίνονται περιπολίες με μικτά κλιμάκια, με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου, έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται πλήρης έλεγχος και άμεση καταστολή των παράνομων δραστηριοτήτων και όχι απλή καταγραφή αυτών.

Σχέδιο Φύλαξης

Επιδίωξη του Τμήματος Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης, παράλληλα με τη συνεργασία και των υπολοίπων στελεχών του Φορέα Διαχείρισης, είναι η ανανέωση του σχεδίου φύλαξης ανάλογα με την αύξηση ή μείωση των παράνομων δραστηριοτήτων ή την εμφάνιση κάποιων νέων που μπορεί να προκύψουν, έτσι ώστε να είναι άριστη και αποτελεσματική η φύλαξη της Προστατευόμενης Περιοχής.

Προσωπικό

Με βάση την εμπειρία που έχει αποκτηθεί εκτιμάται ότι οι πραγματικές απαιτήσεις σε προσωπικό είναι οι εξής: Λαμβάνοντας υπόψη άδειες, ρεπό, το εναλλασσόμενο ωράριο κ.λπ. απαιτεί τουλάχιστον 10 άτομα προσωπικό φύλαξης για την Προστατευόμενη Περιοχή της οποίας το μέγεθος είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Η καθιέρωση δύο βαρδιών κατά τη θερινή περίοδο αποτελεί βασική προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας κυρίως της πυροφύλαξης.

Κεφάλαιο 7

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΠΕ3

Χαρτογράφηση του συνόλου της Προστατευόμενης Περιοχής

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Δασολόγου (Μπόγλη Αργύριο) πραγματοποιείται και θα υλοποιηθεί εντός του 2012 η χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής. Συγκεκριμένα η δράση αφορά την δημιουργία βάσης δεδομένων για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής, που θα περιέχει:

- Τα γεωγραφικά όρια της χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ και των Περιοχών Προστασίας (Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης και Περιοχές Προστασίας της Φύσης).
- ΙσοΨείς καμπύλες (ισοδιάσταση 20m).
- Υδρογραφικό Δίκτυο.
- Οδικό Δίκτυο.
- Οικισμοί.
- Γεωλογικό υπόβαθρο.
- Τριγωνομετρικά σημεία.
- Λεκάνες απορροής.
- Αεροφωτογραφίες για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής.

Η ανάπτυξη και συντήρηση της βάσης δεδομένων θα χρησιμοποιηθεί και αξιοποιηθεί για την εύρυθμη λειτουργία του ΦΔ, τους τοπικούς φορείς αλλά και τους αρμόδιους κεντρικούς φορείς.

Ο ΦΔ εντός του 2011 προμηθεύτηκε εξειδικευμένα προγράμματα (Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών – GIS) και συσκευές (δύο (2) ArcPad), η χρήση των οποίων είναι αναγκαία για την χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής και την υλοποίηση της εν λόγω δράσης.

Συγκεκριμένα, έχει απλουστευθεί η διαδικασία χωροθέτησης έργων και εργασιών εντός των ορίων χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ, καθώς και η παροχή γνωμοδοτήσεων. Οι συσκευές ArcPad, αποτελούν το τέλειο εργαλείο για εργασία πεδίου, καθώς παρέχει στον χρήστη όλες τις λειτουργίες των

Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών στο πεδίο, έχοντας ενσωματωμένο δέκτη GPS και φωτογραφική μηχανή για την τεκμηρίωση των δεδομένων.

Διεκπεραίωση – σύνταξη εγγράφων

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Τμήματος, το προσωπικό διεκπεραίωσε έγγραφα που σχετίζονται με τα ακόλουθα

- Επικουρία των αρμοδίων διοικητικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.
- Σύνταξη αναφορών προς αρμόδιες υπηρεσίες για την αναστολή ή ματαίωση επιβαρυντικών για την προστατευόμενη περιοχή δραστηριοτήτων, έργων και την απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων.
- Διενέργεια αυτοψιών σε εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες, ιδίως όταν πιθανολογείται ότι η λειτουργία τους υποβαθμίζει το περιβάλλον, η σύνταξη σχετικών εκθέσεων, που κοινοποιούνται στις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές και η εισήγηση των επιβλητέων κυρώσεων ή άλλων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986.

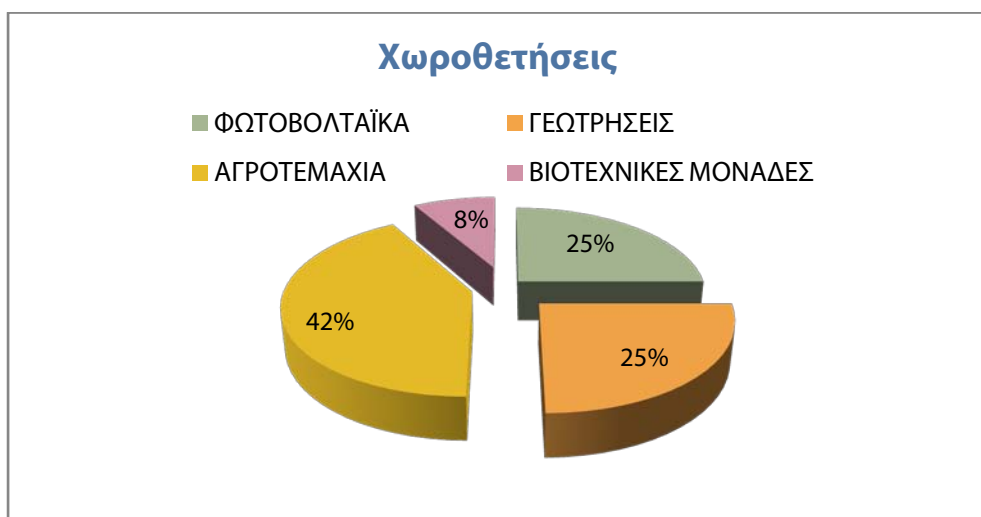
Συγκεκριμένα, μέσα στο 2011 συντάχθηκαν τα ακόλουθα έγγραφα:

- Ενημέρωση φορέων/υπηρεσιών για θέματα πανίδας: 2 έγγραφα.
- Ενημέρωση χρήσεων γης-περιορισμών: 6 έγγραφα, τα περισσότερα για Περιοχές Απολύτου Προστασίας (Εικ. 14).
- Γενικά έγγραφα σχετικά με συνεργασίες, αρμοδιότητες Φορέα, ενημέρωση: 5 έγγραφα.
- Έγγραφα άδειας για ερευνητική εργασία σε περιοχές Απολύτου Προστασίας: 1 έγγραφο.
- Έγγραφα αυτοψιών του προσωπικού του Τμήματος: 1 έγγραφο.
- Έγγραφα σχετικά με χωροθέτηση δραστηριοτήτων: 12 έγγραφα, τα περισσότερα για αγροτεμάχια και ακολούθως για γεωτρήσεις και φωτοβολταϊκές μονάδες (Εικ. 15).
- Έγγραφα για χορήγηση στοιχείων σε υπηρεσίες: 1 έγγραφο.
- Έγγραφα για χορήγηση στοιχείων από υπηρεσίες: 1 έγγραφο.
- Έγγραφες καταγγελίες προς αρμόδιες υπηρεσίες: 5 έγγραφα, τα περισσότερα σχετικά με παραβάσεις σε Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων (Εικ. 16).
- Έγγραφα γνωμοδοτήσεων επί ΜΠΕ: 12 έγγραφα, με την πλειονότητα να σχετίζεται με γεωτρήσεις και να ακολουθούν τα φωτοβολταϊκά, αιολικά

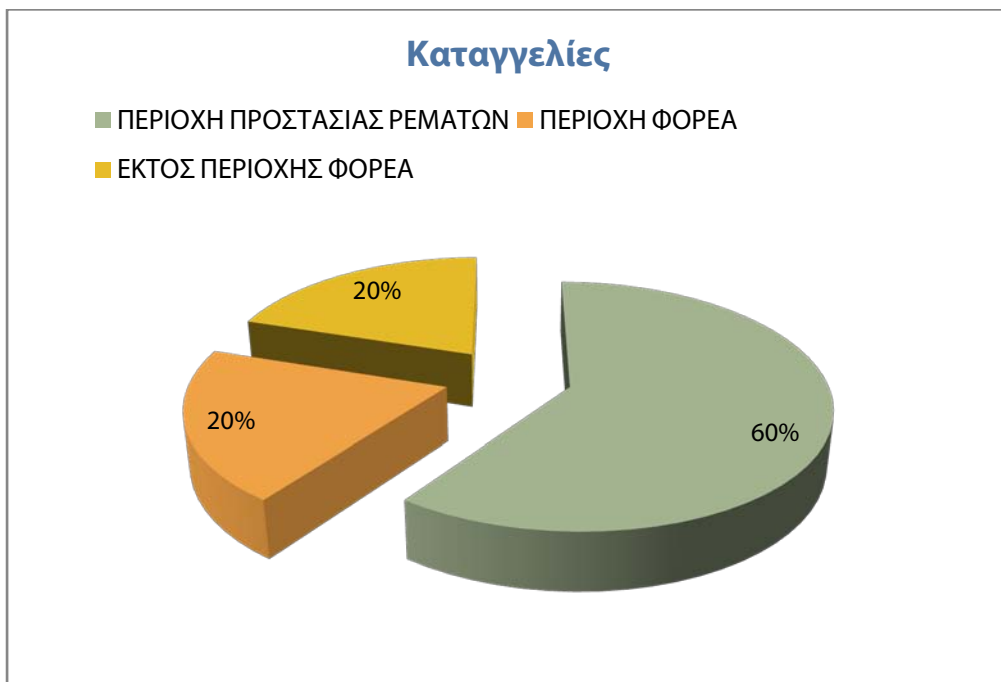
και βιοτεχνικές μονάδες (Εικ. 17). Από τις γνωμοδοτήσεις αυτές, η πλειονότητα ήταν θετική στις εξεταζόμενες δραστηριότητες (Εικ. 18).

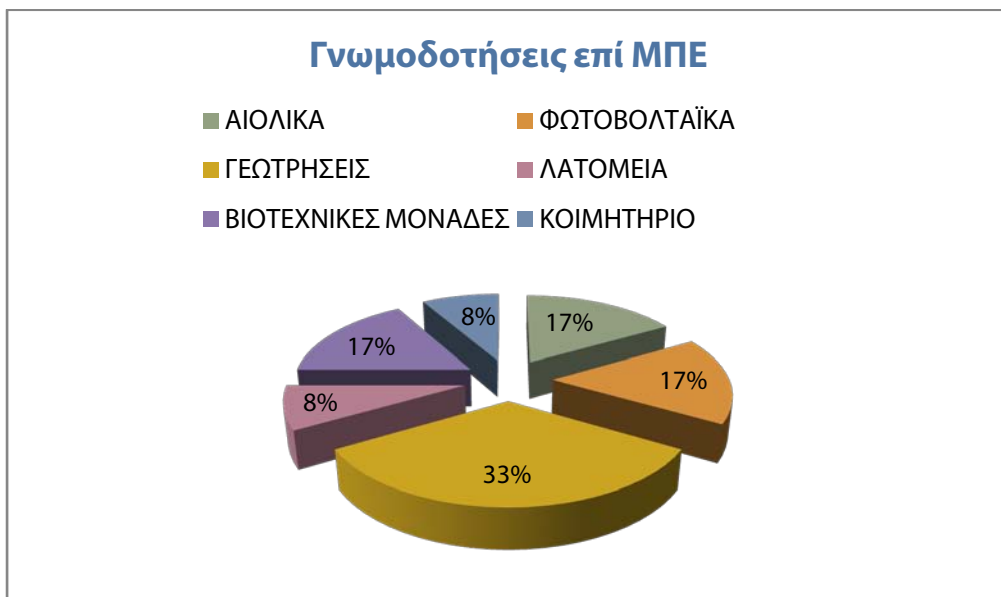
ΕΙΚΟΝΑ 14. ΤΟ ΕΚΑΤΟΣΤΙΑΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ -ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

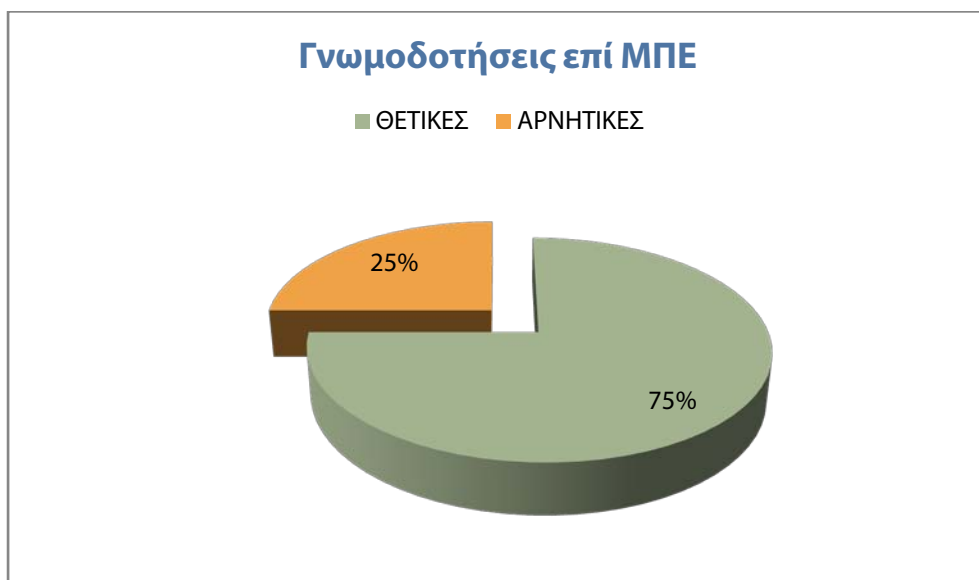
ΕΙΚΟΝΑ 15. ΤΟ ΕΚΑΤΟΣΤΙΑΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

ΕΙΚΟΝΑ 16. ΤΟ ΕΚΑΤΟΣΤΙΑΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

ΕΙΚΟΝΑ 17. ΤΟ ΕΚΑΤΟΣΤΙΑΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

ΕΙΚΟΝΑ 18. ΤΟ ΕΚΑΤΟΣΤΙΑΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΘΕΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΜΠΕ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

Κεφάλαιο 8

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το βασικότερο πρόβλημα σε σχέση με την πορεία υλοποίησης του ΕΠΠΕΡΑΑ κατά την περίοδο 2011 ήταν η μη ύπαρξη ορισμένου Διοικητικού Συμβουλίου για περισσότερο από έξι μήνες. Λόγω του συγκεκριμένου προβλήματος η καθυστέρηση στην απορροφητικότητα του προγράμματος ήταν ιδιαίτερα μεγάλη για το 2011, με συνέπεια την μη εκπλήρωση των προγραμματισμών του Φορέα για έτος.

Επίσης, η έλλειψη Διοικητικού Συμβουλίου καθυστέρησε και μία από τις βασικές αρμοδιότητες του Φορέα όπως είναι οι γνωμοδοτήσεις.

Η έλλειψη προσωπικού κατά το έτος 2010, απέτρεψε από την ορθή αποτελεσματικότητα των ενημερωτικών δράσεων, και την ολοτελή απουσία φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής. Το πρόβλημα αυτό λύθηκε τον Απρίλιο του 2011 με την πρόσληψη 12 ατόμων.

Η πληθώρα γραφειοκρατικών διαδικασιών, τόσο από τη πλευρά του Φορέα όσο και από τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς (όπως Διαχειριστική Αρχή), οδήγησαν και συνεχίζουν να οδηγούν σε καθυστερήσεις.

Η αποδοχή του ΦΔ από τον τοπικό πληθυσμό που ζει και δραστηριοποιείται εντός της προστατευόμενης περιοχής, αποτελεί ένα διαρκή στόχο του Φορέα. Έχει επιτευχθεί η αναγνωρισιμότητα, ειδικότερα με την αποτελεσματική δράση του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης, παρόλα αυτά είναι αναγκαία η συνεχής προσέγγιση όλων των εμπλεκόμενων στην προστατευόμενη περιοχή.

Ένα άλλο πρόβλημα που παρουσιάστηκε ήταν το γεγονός ότι δημόσιες υπηρεσίες οι οποίες είναι άμεσα εμπλεκόμενες με την προστατευόμενη περιοχή, ή δεν γνώριζαν την ύπαρξη του Φορέα ή αγνοούσαν την υποχρέωση τους να εμπλέκουν και τον Φορέα Διαχείρισης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με δραστηριότητες εντός της περιοχής αρμοδιότητας του Φορέα. Αυτό επιβράδυνε τη λήψη αποφάσεων ή λαμβάνονταν αποφάσεις οι οποίες πιθανόν να ήταν επιβαρυντικές για την ΠΠ. Κατ' ουσία, το συγκεκριμένο πρόβλημα έχει εξαλειφθεί από τις αρχές του 2012.

Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού σταθερά προσανατολισμένος στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας προγραμματίζει δράσεις οι οποίες έχουν ως μοναδικό στόχο την παράλληλη και ορθή συνύπαρξη του φυσικού περιβάλλοντος και του ανθρώπου.

Παράρτημα

Διοικητικό Συμβούλιο

